

**BOOK OF
ABSTRACTS**

หนังสือรวมบทความย่อ

สัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ครบรอบ 61 ปี

วันที่ 23 มกราคม 2558
ณ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

หนังสือรวมบทความ (Book of Abstracts)
การสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบ 61 ปี

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : ศาสตร์แห่งการบูรณาการเพื่อการปฏิรูปสังคม

จัดทำโดย

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่ 23 มกราคม 2558

ณ อาคารคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

“สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : ศาสตร์แห่งการบูรณาการเพื่อการปฏิรูปสังคม”

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ
อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก
นางสาวสุวี ปิ่นเจริญ
นายณัฐพล จันทร์เหล็ก
นางสาวอรอนงค์ บุษราคัม

ที่ปรึกษา
บรรณาธิการ

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ปธานวนิช
ศาสตราจารย์สายันต์ ไพเราะจติ
ศาสตราจารย์ศศิพัฒน์ ยอดเพชร
ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม
รองศาสตราจารย์ ดร.วรุฒิ โรมรัตน์พันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท พวงงาม
รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิจฉรา เปี่ยมญาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล นิราทร
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา กรรณสูตร
รองศาสตราจารย์เล็ก สมบัติ
รองศาสตราจารย์อภิญา เวชยชัย
รองศาสตราจารย์ภาวณา พัฒนศรี
รองศาสตราจารย์กิตติยา นรามาศ
รองศาสตราจารย์สุรางรัตน์ วศินารมณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เทพ สันติกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร
อาจารย์ ดร.ภูซงค์ เสนานุช
อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก
อาจารย์ ดร.มาตี ลิ้มสกุล
อาจารย์ ดร.มาลี จิรวัดนานนท์
อาจารย์ ดร.ศรินทร์รัตน์ กาญจนกฤษ
อาจารย์ ดร.สร้อยมาศ รุ่งมณี
อาจารย์ ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
อาจารย์ ดร.เอกจิตรา คำมีศรีสุข
อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล
อาจารย์ ดร.ปิยฉัตร กลิ่นสุวรรณ
ดร.สดีไสย์ คุ่มทรัพย์อนันต์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
สถาบันราชานุกูล

พิมพ์ครั้งที่ 1 (มกราคม 2558)

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12121
โทรศัพท์ 0-2564-3105 โทรสาร 0-2564-3119

คำนำ

ด้วยเป็นสถาบันทางการศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ชั้นนำของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับภาคีทางวิชาการ อาทิ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรระหว่างประเทศ โดยการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ครบรอบ 61 ปี ในครั้งนี้ กำหนดหัวข้อหลัก เรื่อง "สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : ศาสตร์แห่งการบูรณาการเพื่อการปฏิรูปสังคม" เพื่อเน้นย้ำความสำคัญของการบูรณาการองค์ความรู้ด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับศาสตร์แขนงอื่นๆ เพื่อการพัฒนาพัฒนามนุษย์และสังคมอย่างครอบคลุม ลุ่มลึก และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

สัมมนาวิชาการฯ ปีนี้ ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี จากนักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และนักวิชาชีพ จากหลากหลายสถาบัน ดังจะเห็นได้จากจำนวนบทความวิชาการที่ส่งเข้ามาเพื่อนำเสนอในการสัมมนาวิชาการ จำนวนมากกว่าปีที่ผ่านๆ มา กล่าวคือมีบทความที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 34 เรื่อง ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการปฏิรูปสังคม และการพัฒนามนุษย์และสังคม ในระดับนโยบายและระดับการปฏิบัติงาน หนังสือรวมบทความฉบับนี้ รวบรวมบทความของบทความที่ผ่านการพิจารณาคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิให้นำเสนอในการสัมมนาวิชาการฯ โดยบทความฉบับเต็มจะได้รับการเผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องหลังการสัมมนาฯ (Proceedings) ในลำดับถัดไป

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการสัมมนาวิชาการฯ ในปีนี้จะนำไปประโยชน์ไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้และการปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคมต่อไป

วิไลภรณ์ โคตรบึงแก

อาจารย์ ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

ประธานคณะกรรมการจัดงานฝ่ายวิชาการฯ

กำหนดการ

งานสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบ 61 ปี เรื่อง “สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : ศาสตร์แห่งการบูรณาการเพื่อการปฏิรูปสังคม” วันศุกร์ที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2558

ภาคเช้า ณ ห้อง สค.103 ชั้น 1 อาคารคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ.ท่าพระจันทร์

- 8.00 - 8.30 น. บวงสรวงพระภูมิ
- 8.30 - 9.00 น. ถวายสังฆทานพระสงฆ์ 9 รูป
- 9.00 - 9.30 น. พิธีมอบทุนการศึกษา

ภาคเช้า ณ หอประชุมศรีบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

- 9.30 - 10.00 น. ลงทะเบียนสัมมนาวิชาการ
- 10.00 - 10.15 น. พิธีเปิดสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสวันสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบ 61 ปี
- รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กล่าวรายงาน
- คณบดีคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ กล่าวเปิดงาน
- 10.15 - 10.30 น. พิธีมอบรางวัลวิทยานิพนธ์ดีเด่นระดับคณะ ประจำปีการศึกษา 2556
- 10.30 - 12.00 น. เสวนาเรื่อง “สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : ศาสตร์แห่งการบูรณาการเพื่อการปฏิรูปสังคม”
 - ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ปธานวนิช คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ.
 - รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขียนศักดิ์ แสงเกลี้ยง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มธ.
 - คุณพวงา ชูเนม หัวหน้าหน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำพะโต๊ะ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. (ผู้ดำเนินการอภิปราย)
- 12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

* พิธีกรภาคเช้า : อาจารย์ปริยานุช โชคธนวนิชย์ และ อาจารย์ชานนท์ โกมลมาลย์

ภาคบ่าย ณ อาคารคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มธ. ท่าพระจันทร์

- 13.00 - 16.30 น. สัมมนาวิชาการห้องย่อย
 - ห้องย่อยที่ 1 : ณ ห้อง สค. 209 ผู้ดำเนินการอภิปราย : รศ.อภิญา เวชยชัย และคุณชินชัย ชี้เจริญ
 - ห้องย่อยที่ 2 : ณ ห้อง สค. 210 ผู้ดำเนินการอภิปราย : รศ. ดร.วรุฒิ โรมรัตน์พันธ์ และ ผศ. ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร
 - ห้องย่อยที่ 3 : ณ ห้อง สค. 310 ผู้ดำเนินการอภิปราย : รศ.กิตติยา นรามาศ และ รศ. ดร.ชัตติยา กรรณสูตร
 - ห้องย่อยที่ 4 : ณ ห้อง สค. 311 ผู้ดำเนินการอภิปราย : รศ. ดร.สุวิจฉรา เปี่ยมญาติ และ อ. ดร.พระมหาสุทนต์ อากาศโร
 - ห้องย่อยที่ 5 : ณ ห้อง สค. 208 ผู้ดำเนินการอภิปราย : รศ. ดร.นฤมล นิราทร และ ผศ. ดร.พงษ์เทพ สันติกุล
 - 16.30 - 16.45 น. พิธีมอบประกาศนียบัตรสำหรับผู้นำเสนอผลงานวิชาการ
-

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ค
กำหนดการ	ง
บทความวิชาการ	
วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ : บทบาทและการพัฒนา (ห้อง สค. 209)	
1. วิชาชีพสังคมสงเคราะห์กับการปฏิรูปสังคม : ความท้าทายแห่งยุค กิตติพัฒน์ นนทบุรีมะตุลย์	10 - 11
2. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการบูรณาการระหว่างศาสตร์ เสาวธาร โพธิ์กลัด	12
3. บทบาทงานสวัสดิการสังคมกับการปฏิรูปสังคม ปิ่นททัย หนูนวล	13
4. การนิเทศงานสังคมสงเคราะห์ในยุคการบังคับใช้พระราชบัญญัติ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ.2546 นันทภรณ์ เอี่ยมนวนานนทชัย	14
5. นักสังคมสงเคราะห์ : ภาวะการหมดไฟในการทำงานและการดูแลตนเอง ปริยานุช โชครนนวนิชย์	15
6. การเสริมสร้างศักยภาพผู้สูงอายุในการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน จากกองทุนผู้สูงอายุ ณัฐพัชร์ สโรบล	16
7. โอกาส ความท้าทาย ความพร้อม และทิศทางการพัฒนางานด้านคนพิการ กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วิไลภรณ์ โคตรบึงแก	17
ทุนทางสังคม ชุมชน และการพัฒนา (ห้อง สค. 210)	
1. ความซับซ้อนและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในโครงการพัฒนา วีรบูรณ์ วิสารทสกุล	19
2. การเมืองภาคพลเมืองผ่านคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาสังคมระดับจังหวัด ธัญญาภรณ์ จันทรวะช	20
3. การจัดการชุมชนชาติพันธุ์ในอำเภอถ้ำกลาหมิงพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ท่ามกลางกระแสนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ชัยยุทธ ถาวรานุรักษ์	21
4. “ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ” กรอบคิดทางทฤษฎีและการประยุกต์ สู่ชุมชนชนบทไทย รุ่งนภา เทพภาพ	22

	หน้า
5. การพัฒนาการปฏิบัติงานสหวิชาชีพของแกนนำชุมชนนำร่องคุ้มครอง สวัสดิภาพของบุคคลในครอบครัว มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล <i>ปฐนิภา อภिरักษ์ไกรศรี</i>	23
6. ชีวิตและบทบาทผู้หญิงในการสร้างกลุ่มในชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มผู้หญิง บ้านโคกออก ต.หาดสำราญ อ.หาดสำราญ จ.ตรัง <i>เคท ครั่งพิบูลย์</i>	24
7. อิทธิพลของทุนทางสังคมต่อการสืบทอดอาชีพชาวนาในตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา <i>สุพัตรา นาคประเสริฐ</i>	25
สุขภาพและการดูแลทางสังคม (ห้อง สค. 310)	
1. นโยบายสุขภาพหลายพราง : เหมือนเดิมหรือเปลี่ยนไป ภายใต้รัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พ.ศ. 2557 <i>วรรณวดี พูนพอกสิน</i>	27
2. ทุนทางสังคมกับวัฒนธรรมการบริหารจัดการระบบบริการสุขภาพสาธารณะ : บทบาทจากโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร <i>จิรพรรณ นฤภัทร</i>	28
3. โอกาสและข้อจำกัดในการทำงานของผู้ป่วยโรคลมชัก <i>วรลักษณ์ เจริญศรี และสุกัญญา มีสกุลทอง</i>	29
4. รูปแบบการทำงานกับผู้สูงอายุแบบองค์รวมตามแนวทางสถาบัน สุขภาพผู้สูงอายุ Journey's Way <i>ชานนท์ โกมลมาลย์</i>	30
5. ศูนย์ปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่นกับบทบาทการจัดบริการวิชาการแก่สังคม <i>เล็ก สมบัติ</i>	31 - 32
6. อาสาสมัครและนักวิชาชีพสนับสนุน : พลังเสริมเพื่อการเยียวยา <i>สิริพรรณ ศรีมีชัย และวีรมลล์ จันทร์ดี</i>	33
7. บทบาทเครือข่ายทางสังคมของผู้ปกครองที่มีบุตรออทิสติก ในศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก จังหวัดตรัง <i>วิภาดา ตันติเอกรัตน์</i>	34
การพัฒนา และการคุ้มครองเด็ก (ห้อง สค. 311)	
1. จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ : ศาสตร์และศิลป์แห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ในกระบวนการคุ้มครองเด็ก <i>ยศวดี อยู่สุข</i>	36
2. แนวทางพัฒนาการดูแลเด็กในสถานรองรับเด็กผ่านการทำงานกับพี่เลี้ยง <i>มาดี ลิ้มสกุล</i>	37

	หน้า
3. เด็กเคลื่อนย้าย มุมมองใหม่ในการทำงานปกป้อง คุ่มครองเด็ก ปีนหทัย หนูนวน	38
4. รูปแบบ Move World Together : ความท้าทายของการพัฒนาเยาวชน “คนพันธุ์ใหม่” ชานนท์ โกมลมาลย์ ปณิตา รัตน์ศิริโชค และมัณชีรัตน์ เอกศักดิ์สิริ	39
5. โอกาสทางการศึกษาของเด็กต่างด้าวผ่านประสบการณ์การทำงาน สังคมสงเคราะห์ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ปริญญา หวันเหลี่ยม	40
6. การศึกษากระบวนการเสริมพลังของแม่เลี้ยงเดี่ยวสู่การเป็นจิตอาสา ณัชชลิยา ถาวร	41
การบริหารสังคม และนโยบายสวัสดิการแรงงาน (ห้อง สค. 208)	
1. การบริหารสังคมเพื่อความเป็นธรรมทางสังคมด้านการศึกษา สุขุมมา อรุณจิต	44
2. ทูทางสังคมของผู้ปกครองบุคคลสมาริสน์ : กรณีชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาริสน์แห่งประเทศไทย จิตติ วิสัยพรม	45
3. ทักษะของแรงงานอุตสาหกรรมการผลิตต่อความมั่นคงในการทำงาน ภายใต้ประชาคมอาเซียน พัทธธิดา วัตตธรรม	46
4. ความมั่นคงในการประกอบอาชีพอิสระของเจนเนอเรชั่นวาย พิชญา สวัสดิ์	47 - 48
5. ความต้องการของอาชีพมอเตอร์ไซค์รับจ้างในเขตจตุจักรต่อการเป็นผู้ประกันตน ของประกันสังคมมาตรา 40 รัมภา นวลปาน	49 - 50
6. การรับรู้วัฒนธรรมองค์การและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคคลกร ระดับปฏิบัติการ โรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์ สัณห์ฐิตา จันทร์สว่าง	51
7. เรื่องเล่าการปรับตัวในการทำงานของคนพิการที่อยู่ในความดูแล ของสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด ธนิดา รัตน์สุวรรณ	52 - 53

วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ : บทบาทและการพัฒนา
Social Work Profession: Roles and Development

วิชาชีพสังคมสงเคราะห์กับการปฏิรูปสังคม : ความท้าทายแห่งยุคสมัย
Social Work Profession and Social Reform : The Age of a Challenging

รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพัฒน์ นนทบุรีทะมุดลย์¹
Associate Professor Dr.Kitipat Nontapattamadul²

Abstract

Social reform has many meanings. Historically, social work profession reflects a long-standing controversial between individual treatment and social change/social reform. The debate between those who support the idea of Mary Richmond and those of Jane Addams is still over one-hundred years current.

In Thai context, the patron-client systems play a hegemonic role in hierarchical society. In contrast, the philosophies and ideologies which underpin social work profession are humanism, respect to humanistic values and human dignity. These philosophies shape social work as a set of social practices which propose the horizontal relationship for contesting, resisting and rejecting the hierarchical or patron-client relations. The social practices of social work profession contesting the patron-client systems gradually are considered as the movement toward social reform and the essence of the social reform. At least, the practices may reflect a dimension of social reform.

Therefore, social work practitioners as well as educators who conduct an ideologies reproduction, all should perform with an extreme awareness of any pressure, pull or push people sunk into the patron-client systems. Instead, they should construct a social change, a humanistic and just society.

Keywords : Social reform, Social work profession, Patron-client systems, Humanism, Humanistic values, Human dignity.

¹ กลุ่มชำนาญการสังคมสงเคราะห์สุขภาพ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Health Social Work, Faculty of Social Administration, Thammasat University.

วิชาชีพสังคมสงเคราะห์กับการปฏิรูปสังคม : ความท้าทายแห่งยุคสมัย
Social Work Profession and Social Reform : The Age of a Challenging

รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพัฒน์ นนทปัทมกุล¹

Associate Professor Dr.Kitipat Nontapattamadul²

บทคัดย่อ

การปฏิรูปสังคมมีหลากหลายความหมาย วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์ สะท้อนเรื่องราวของความขัดแย้งระหว่างการบำบัดรักษาหรือให้ความช่วยเหลือบุคคลกับการทำงานที่เน้นการปฏิรูปสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งการถกเถียงระหว่างสองขั้วความขัดแย้งนี้ มีมาตั้งแต่สมัยแมรี ริชมอนด์กับเจน แอดดัมส์ และยังคงถกเถียงกันอยู่แม้เวลาผ่านมานานเกินหนึ่งร้อยปีแล้ว

วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ไทยอยู่ในบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย ที่มีระบบความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ หรือความสัมพันธ์แนวตั้ง ที่เป็นอำนาจครอบงำหลักในสังคม ทว่า ปรัชญาและวิธีคิดของวิชาชีพนี้คือปรัชญามนุษยนิยม การเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งตีความได้ว่า เป็นการปฏิบัติการทางสังคมที่นำเสนอความสัมพันธ์แนวราบ-เพื่อซบเคี้ยว ต้านทานและปฏิเสธกับความสัมพันธ์แนวตั้ง หรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ การปฏิบัติการทางสังคมของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ที่ซบเคี้ยวกับระบบอุปถัมภ์อย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงมีทิศทางและสาระสำคัญของการปฏิรูปสังคม หรืออาจจะถือว่าเป็นมิติหนึ่งของการปฏิรูปสังคม

นักสังคมสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจน นักการศึกษาผู้ทำหน้าที่ผลิตซ้ำอุดมการณ์ของวิชาชีพทั้งหมด จึงต้องตระหนักว่า วิชาชีพจะไม่ดำเนินการจนเป็นผลให้เป็นการยึดเยียด ดึงรั้งหรือผลักดันให้ประชาชนจมดิ่งอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ แต่จะต้องดำเนินการเพื่อที่จะสร้างสังคมที่ให้คุณค่ากับความเป็นมนุษย์ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความเป็นธรรม

คำสำคัญ : ปฏิรูปสังคม วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ระบบอุปถัมภ์ ปรัชญามนุษยนิยม คุณค่าความเป็นมนุษย์
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.

¹ กลุ่มชำนาญการสังคมสงเคราะห์สุขภาพ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Health Social Work, Faculty of Social Administration, Thammasat University

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : บัณฑิตการของ“ศาสตร์”

Social work : An Integration of Sciences

เสาวธาร โพธิ์กล้า¹

Saowathan Phoglad²

Abstract

The origins of knowledge's creation based on fact finding, research methodology and data collecting that are computed to create specific knowledge identity and called Sciences and role on dynamics of thinking systems, life spending and other social problems in social change. Science is the origin of Sciences that separated into three subjects; Biological Science and Physical Science that called Natural Science and the other one is Social Science. Social work is defined to the part of Social Science that has objectives to study human behaviors or human relationships. In the past, many academic committees debates Social Work should be called Sciences or knowledge's practices but a conclusion of the question is not necessary in this time. Visions of knowledge's development and wellbeing of humanities from integration of Sciences are importance. Conceptual of Social Work were integrated with others sciences for human benefits. This academic paper shown outcome's examples that are relation between Sciences and Social Work based on subject identity and specific knowledge.

Keywords : Social Work, Sciences, Integration

บทคัดย่อ

จากจุดเริ่มต้นของการสร้างองค์ความรู้ในมิติต่างๆ ทั้งการศึกษาจากข้อเท็จจริง การอาศัยวิธีวิทยา หรือแม้กระทั่งการอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บรวบรวมสังสมจนกระทั่งกลายเป็นอัตลักษณ์ทางความรู้เฉพาะ และให้คุณค่าผ่านคำนิยามแห่งองค์ความรู้นั้นว่าเป็น “ศาสตร์” ที่สามารถทำให้เกิดการขับเคลื่อนความคิด วิถีชีวิต ขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาสังคม นานาประการภายใต้พลวัตที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา วิทยาศาสตร์นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นแห่งศาสตร์ซึ่งแตกแขนงออกเป็นศาสตร์อีก 3 สาขาวิชา คือ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Biological Science) วิทยาศาสตร์กายภาพ (Physical Science) รวมเรียกว่า วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) และวิทยาศาสตร์กับสังคม (Social Science) สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ได้จัดให้เป็นศาสตร์หนึ่งในสาขาวิทยาศาสตร์สังคมที่มีจุดมุ่งหมายศึกษาพฤติกรรมระหว่างมนุษย์กับมนุษย์หรือปรากฏการณ์เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์เป็นสำคัญ ในอดีตมีข้อโต้เถียงกันมากมายระหว่างศาสตร์ทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตร์ด้านสังคมสงเคราะห์กับศาสตร์กลุ่มวิทยาศาสตร์ธรรมชาติอื่นๆ ว่าสังคมสงเคราะห์ใช่ศาสตร์หรือไม่ แต่ปัจจุบันการหาข้อสรุปดังกล่าว อาจจะไม่ใช่ว่าประเด็นสำคัญในการถกเถียงของนักวิชาการอีกต่อไป มุมมองของการพัฒนาองค์ความรู้และการรังสรรค์คุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษยชาติกลับกลายเป็นความพยายามเกื้อกูลช่วยเหลือกันระหว่างองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ฐานคิดของศาสตร์สังคมสงเคราะห์ได้รับการนำมาบูรณาการกับศาสตร์ในสาขาวิชาอื่นๆ อีกมากมายทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดให้กับผู้ที่รับผลผลิตจากองค์ความรู้นั้นๆ บทความฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของศาสตร์สาขาต่างๆ กับสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ โดยยกตัวอย่างความสัมพันธ์ผ่านผลิตผลทางวิชาการหรือผลิตผลที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันตามอัตลักษณ์และการคิดค้นของสาขาวิชา

คำสำคัญ : สังคมสงเคราะห์ศาสตร์, ศาสตร์, การบูรณาการ

¹อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²Lecture at Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

บทบาทงานสังคมสงเคราะห์กับการปฏิรูปสังคม
The Role of Social Work in Social Reform

ปิ่นทัย หนูนวล¹
Pinhathai Nunuan²

ABSTRACT

As a social worker, this article aimed to describe and discuss the roles and importance of the social work and the social reform. The contents were divided into three sections. The first section introduced the development-based conceptual discussion and impact caused to human beings and society including the rational reasons of social reform. Then, the second section described the social welfare using the two groups of sociological theoretical perspectives, namely, the Functional View and the Marxist Perspective to provide the fundamental understanding on the developmental concepts influencing the existing social work. In the final section of this article, the social work and the social reform, as the direct responsibility of the social workers, were presented.

Keywords : Social works, Social reform, Social development

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนในฐานะนักการศึกษาสังคมสงเคราะห์มีเป้าหมายในการอธิบายและอภิปราย บทบาทและความสำคัญของงานสังคมสงเคราะห์กับการปฏิรูปสังคม โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วน เริ่มต้นด้วยการอภิปรายการพัฒนา กับผลกระทบที่เกิดต่อมนุษย์และสังคม และเหตุอันควรปฏิรูปสังคม ส่วนที่สองจะเป็นการอธิบายบทบาทงานสังคมสงเคราะห์ด้วย มุมมองเชิงทฤษฎีทางสังคมวิทยา 2 กลุ่ม คือทฤษฎีโครงสร้างการหน้าที่ และทฤษฎีของมาร์กซิส เพื่อทำความเข้าใจรากฐานใน เรื่องแนวคิดการพัฒนาที่มีผลต่อบทบาทงานสังคมสงเคราะห์ที่ดำรงอยู่ในสังคม ตอนท้ายของบทความจะเป็นการนำเสนอ บทบาทงานสังคมสงเคราะห์กับการปฏิรูปสังคม ซึ่งเชื่อว่าเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของนักสังคมสงเคราะห์

คำสำคัญ : งานสังคมสงเคราะห์, การปฏิรูปสังคม, การพัฒนาสังคม

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration Thammasat University

การนิเทศงานสังคมสงเคราะห์ ในยุคการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ.2556

Social Work Supervision in the Era of Professionalism through
the Enactment of Social Work Profession Act 2013

นันทภรณ์ เอี่ยมวานานทชัย¹

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้ทบทวนองค์ความรู้ที่มีอยู่เกี่ยวกับการนิเทศงานด้านสังคมสงเคราะห์ในระดับสากล ซึ่งได้มีการพัฒนาไปอย่างมากในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ทั้งในด้านรูปแบบและแนวปฏิบัติ เพื่อเชื่อมโยงกับการนิเทศงานทางสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย ซึ่งมีการดำเนินงานทั้งในส่วนของการนิเทศงานนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ในการฝึกภาคปฏิบัติ และการนิเทศงานผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในหน่วยงานโดยได้นำเสนอทิศทางสำหรับการพัฒนาการนิเทศงานทางสังคมสงเคราะห์ของประเทศไทยในยุคของการขับเคลื่อนวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ.2556 ทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานศึกษาวิจัยเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ในการต่อยอดการนิเทศงานสังคมสงเคราะห์บนฐานบริบทวัฒนธรรมไทยในอนาคตการสร้างมาตรฐานการนิเทศงานโดยกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานทางวิชาชีพและดำเนินการผ่านทาง การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาและการจัดการศึกษาในลักษณะต่อยอดสำหรับผู้ปฏิบัติงานการยกระดับการนิเทศงานนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ในการฝึกภาคปฏิบัติผ่านการจัดรูปแบบการดำเนินการที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้และการพัฒนาแนวทางการนิเทศงานผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในหน่วยงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงขั้นปฏิบัติการ

¹อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นักสังคมสงเคราะห์ : ภาวะการหมดไฟในการทำงานและการดูแลตนเอง
Social Workers : Burnout and Self-Care

ปริญานุช โขครนวนิชย์¹

Abstract

Burnout is an influential condition that plays the great role to and directly affects the social workers. The social workers have to make a decision whether they “continue working” or “resign from working.” If the social workers decide to continue working despite their burnout, this will negatively and totally affect the social workers, their clients, and the society. At present, there are several overseas studies on the burnout of the social workers. Unfortunately, there are currently no empirically-published studies on this topic in Thailand. This article therefore aimed to activate the knowledge in regarding the background, definitions, root causes and impacts of the burnout, including the concepts related to the self-care of the social workers so that the social workers and all stakeholders could gain the benefits for their further client-based services.

บทคัดย่อ

ภาวะการหมดไฟในการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเลือก “ทำงานต่อ” หรือ “ลาออกจากงาน” หากนักสังคมสงเคราะห์เลือกที่จะทำงานต่อโดยที่ภาวะการหมดไฟยังคงปรากฏอยู่ในตัวนักสังคมสงเคราะห์นั้นย่อมจะส่งผลกระทบต่อตัวของนักสังคมสงเคราะห์ ผู้ใช้บริการและสังคมโดยรวม ปัจจุบันการศึกษาเกี่ยวกับภาวะการหมดไฟในการทำงานของนักสังคมสงเคราะห์มีการศึกษาอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ แต่พบว่ายังไม่มีการศึกษาในประเด็นดังกล่าวในประเทศไทยที่เผยแพร่ในเชิงประจักษ์ โดยบทความนี้มีจุดมุ่งหมายในการทบทวนองค์ความรู้ที่ครอบคลุมตั้งแต่ความเป็นมา นิยาม บ่อเกิดและผลกระทบของการเกิดภาวะหมดไฟ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการดูแลตนเองของนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้ให้นักสังคมสงเคราะห์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการทำงานบนฐานการให้ความสำคัญของผู้ใช้บริการต่อไป

คำสำคัญ : การหมดไฟในการทำงาน, การดูแลตนเอง, นักสังคมสงเคราะห์

¹อาจารย์ประจำกลุ่มชำนาญการสังคมนสงเคราะห์ทางการแพทย์/สุขภาพ คณะสังคมนสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเสริมสร้างศักยภาพผู้สูงอายุในการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนผู้สูงอายุ
Enhancing the Capacity of Older Persons to Write Proposals for a Subsidy
from the Older Funds

ณัฐพัชร สโรบล¹
Nattapat Sarobol

Abstract

Older Fund is known for Older Person Club as the credible organization, which provides the qualified process for approving the proposal. It is difficult for older persons to write a proposal requesting financial aids from Older Fund. This paper aims to study the importance of why older persons have to write the project on their own and to investigate problems and obstacles in writing the project. The guidelines to promote their proficiency are also suggested. This paper reveals experience and point of view as a trainer in workshop for writing proposal. There is an advantage for older persons to write the project on their own due to the fact that they exactly know what kind of activities they need in their club. However, it was found that there are some problems and obstacles in writing a project as follows: 1) lack of information and the background of problems in the community 2) lack of knowledge and experience in writing a proposal 3) lack of academic proficiency. Lastly it is suggested that older persons should be improved their performance individually and in groups. It is essential to increase their competency in order that they can apply this potential to request for subsidy from other Fund.

Keywords : Promoting the Competency, Writing a Proposal, Older Fund

บทคัดย่อ

กองทุนผู้สูงอายุ เป็นกองทุนที่มีการพูดถึงกันในกลุ่มชมรมผู้สูงอายุว่ามีกระบวนการการกลั่นกรองและพิจารณาโครงการที่ขอรับการสนับสนุนที่เข้มข้น การที่ชมรมหรือองค์กรที่ทำงานด้านผู้สูงอายุจะเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก บทความวิชาการเรื่อง “การเสริมสร้างศักยภาพผู้สูงอายุในการเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนผู้สูงอายุ” จึงมีความสำคัญและเขียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความสำคัญว่าเหตุใดผู้สูงอายุจึงต้องเขียนโครงการด้วยตนเอง ปัญหาอุปสรรคในการเขียนโครงการและแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพในการเขียนโครงการ โดยบทความสะท้อนประสบการณ์และมุมมองที่ได้จากการเป็นวิทยากรอบรมการเขียนโครงการ โดยนำเสนอทฤษฎีกิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของชมรมผู้สูงอายุ การที่ผู้สูงอายุได้เขียนโครงการจะมีส่วนช่วยให้เกิดกิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพของกลุ่มและชมรม แต่ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการเขียนโครงการคือ 1) การขาดข้อมูลและสถานการณ์ของปัญหาในพื้นที่จริง 2) การขาดความรู้และประสบการณ์ในการเขียนโครงการ และ 3) การขาดความสามารถในการใช้ภาษาเชิงวิชาการ ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพผู้สูงอายุสามารถทำได้ใน 2 ระดับคือ ระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ทั้งนี้ การเสริมสร้างศักยภาพจึงมีความจำเป็นเพราะสามารถนำความรู้และทักษะไปปรับใช้เพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุนอื่นได้อีกด้วย

คำสำคัญ : การเสริมสร้างศักยภาพ, การเขียนโครงการ, กองทุนผู้สูงอายุ

¹ อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โอกาส ความท้าทาย ความพร้อม และทิศทางการพัฒนางานด้านคนพิการกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน¹ Opportunities, Challenges, Readiness, and Future Directions of Disability Development for Entering ASEAN Community

ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก²

Wilaiporn Kotbungkair, Ph.D³

Abstract

The advanced empowerment of persons with disability of Thailand is evidenced by the enactments of the major disability-specific and right-based laws, the Empowerment of Persons with Disability Act of B.E. 2007 and 2013, along with Thailand's vital roles in the development of ASEAN Strategic Framework on Social Welfare and Development (Disability Priorities) 2011-2015 and the proclamation of the ASEAN Decade of Persons with Disability 2011-2020. As the establishment of ASEAN community in 2015 is accelerated, the present study is aimed to explore perspectives of disability experts concerning opportunities, challenges, readiness, and future directions of empowerment of persons with disabilities and Disabled Persons Organizations (DPOs) of Thailand for entering the ASEAN Community in 2015. The present study employed Delphi technique which 11 disability experts were interviewed and surveyed. The results reveal the expert' degree of agreement on issues related to knowledge on ASEAN of persons with disabilities or DPOs, opportunities, challenges, and readiness of persons with disabilities when becoming ASEAN community ; and also the degree of consensus among the experts regarding their perspectives on those related issues.

Keywords : Disability Development, ASEAN, Delphi Technique

บทคัดย่อ

การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการของประเทศไทย มีความก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์ ดังจะเห็นได้จากการพัฒนากฎหมายที่สำคัญอันได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556อีกทั้งในการขับเคลื่อนให้มีการบรรจุประเด็นด้านคนพิการลงในแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสวัสดิการสังคมและการพัฒนาระยะ พ.ศ.2554-2558 รวมทั้งได้ผลักดันให้อาเซียนประกาศทศวรรษคนพิการแห่งอาเซียนระยะ พ.ศ. 2554-2563 เกี่ยวเนื่องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 การศึกษาเรื่อง “โอกาส ความท้าทาย ความพร้อม และทิศทางการพัฒนางานด้านคนพิการกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” นี้ จึงจัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมายหลักเพื่อสำรวจความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านคนพิการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาส ความท้าทาย ความพร้อม และทิศทางการพัฒนางานด้านคนพิการกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนางานด้านคนพิการให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 การศึกษานี้ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิฯ จำนวน 11 ท่าน โดยผลการศึกษาจะชี้ให้เห็นถึงระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อประเด็นด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน โอกาส ความท้าทาย ความพร้อม และทิศทางการพัฒนางานด้านคนพิการและองค์กรด้านคนพิการกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และความสอดคล้องกันของความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่อประเด็นดังกล่าว

คำสำคัญ : การพัฒนางานด้านคนพิการ, อาเซียน, เทคนิคเดลฟาย

¹บทความวิจัย จากการศึกษาเรื่อง โอกาส ความท้าทาย ความพร้อม และทิศทางการพัฒนางานด้านคนพิการ กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

²อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³Lecturer, Department of Social Work, Faculty of Social Administration, Thammasat University

ทุนทางสังคม ชุมชน และการพัฒนา

Social Capital, Community, and Development

ความซับซ้อนและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในโครงการพัฒนา Complexity and Theory of Change in Development Project

วีรบูรณ์ วิจารณ์กุล¹

Abstract

The overarching aim of this article is to provide an in-depth understanding of the complexity and theory of change as a conceptual framework and causal pathway in order to better understand the project development phase and implementation phase. The first section of this article points out that the failure of the social development projects due to lack of concern of social practitioners on social problem complexity and dynamicity. Furthermore they always are not illustrate the theories of change that they applied in their projects. So when the projects end, they cannot explain how changes happen (or not happen) and why? For retrospect and improve those theories. Finally the social theories in Thai context cannot be developed. And the left of the article will present in detail of the complexity and theory of change models and the application them into the social development project.

บทคัดย่อ

ความซับซ้อนและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงนั้น ถือเป็นกรอบคิดและกรอบการทำงานพื้นฐานที่โครงการพัฒนาต่างๆ โครงการต้องมี เนื่องจากจะเป็นหลักประกันว่าการใช้เงินสาธารณะเพื่อลงทุนในโครงการพัฒนานั้น ได้ผ่านการวิเคราะห์และการใช้ความรู้เพื่อการทำงานอย่างเข้มข้นมาแล้ว แต่โดยข้อเท็จจริงกลับพบว่า โครงการพัฒนาด้านสังคมจำนวนมาก (ซึ่งหมายถึงผู้ปฏิบัติงานทางสังคมด้วย) ยังขาดความตระหนักที่จะคำนึงถึงเรื่องความซับซ้อนและความเป็นพลวัตของสถานการณ์ ปัญหา ความหลากหลายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และรวมถึงตัวโครงการเอง อีกทั้งยังไม่ได้ตระหนักต่อการนำความรู้ในทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในการออกแบบโครงการพัฒนาหรือนำมาใช้เพื่อการอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่โครงการมีส่วนทำให้เกิดขึ้น ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดที่จะยกระดับความรู้จากการปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสำหรับสังคมไทยอยู่มาก ซึ่งในบทความได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาดังกล่าวและได้เสนอตัวแบบความรู้เรื่องความซับซ้อนและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวอย่างเพื่อประยุกต์ใช้ในโครงการพัฒนา

¹ ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การบูรณาการกลไกเชิงนโยบายเพื่อการปฏิรูปสังคมผ่านคณะกรรมการเครือข่ายภาคประชาสังคมระดับจังหวัด¹

Policy integration for social reform through working groups of civil society network of province

ธัญญาภรณ์ จันทรวะช²

Thanyaporn Chantaravech

บทคัดย่อ

การขับเคลื่อนให้เกิดสังคมประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทยเป็นความพยายามอย่างยิ่งของหลายฝ่ายในสังคม การออกแบบกลไกทางสังคมที่เชื่อมโยงจากหลักการแนวคิดเป็นนโยบายไปสู่รูปธรรมเป็นประเด็นการเรียนรู้ทางวิชาการที่สำคัญ ผู้เขียนนำประสบการณ์จากการศึกษาวิจัยคณะกรรมการเครือข่ายภาคประชาสังคม ระดับจังหวัด (คปจ.) ซึ่งเป็นกลไกในพื้นที่ของสภาพัฒนาการเมือง (สพม.) มาวิเคราะห์และขยายต่อขยายต่อทางความคิด พบว่า โครงสร้างที่สภาพัฒนาการเมืองเจตนาให้เป็นเครือข่ายการรวมตัวของภาคประชาสังคมนั้น ยังไม่สมบูรณ์โดยเฉพาะความไม่สอดคล้องจากเงื่อนไขสภาพบริบทและวัฒนธรรมการทำงานแบบประชาสังคมในพื้นที่กับลักษณะที่ถูกกำหนดและควบคุมจากสภาพัฒนาการเมือง หากสภาพที่เกิดขึ้นกลับเอื้อให้เกิดการออกแบบโครงสร้างการทำงานเครือข่ายประชาสังคมลักษณะใหม่ที่ไม่มีแบบแผนตายตัวขึ้นอยู่กับทุนทางสังคมของแต่ละจังหวัด กลไกโครงสร้างที่เกิดขึ้นในพื้นที่นี้ เป็นส่วนผสมระหว่างความไม่เป็นทางการของภาคประชาสังคมกับความเป็นทางการของวัฒนธรรมแบบรัฐ หรือที่เรียกว่า “รัฐร่วมราษฎร” กลไกในลักษณะนี้ ไม่อาจเรียกว่าเป็นภาคประชาสังคมหรือรัฐประชาชาติตามหลักการโดยตรงได้ แต่มีความใกล้เคียงกับแนวคิด “ประชารัฐ” ข้อค้นพบเบื้องต้นดังกล่าวจำเป็นต้องมีการขยายต่อขยายต่อทางความรู้เพื่อให้สังคมไทยมีวัฒนธรรมประชาธิปไตยอย่างลงตัวกับธรรมชาติของตนได้แท้จริง

คำสำคัญ : การเมืองภาคพลเมือง, ภาคประชาสังคม, ประชาธิปไตย

¹บทความนี้เป็นส่วนขยายความคิดต่อยอดจากโครงการศึกษาวิจัยเพื่อวัดความเข้มแข็งการเมืองภาคพลเมืองในคณะกรรมการเครือข่ายภาคประชาสังคมจังหวัด (คปจ.) ภายใต้การสนับสนุนของสภาพัฒนาการเมือง (สพม.) โดย รศ. ดร.โกวิทย์ พวงงาม หัวหน้าโครงการฯ

²อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนักวิจัยโครงการฯ

การจัดการตนเองของชุมชนชาติพันธุ์ในอำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
ท่ามกลางกระแสธารการท่องเที่ยว
Self-Management of Ethnic Communities in Kanlayaniwatthana District
Chiang Mai Province to Encounter the Current of Tourism

ชัยยุทธ ถาวรานุรักษ์¹
Chaiyut Tawharanurak²

Abstract

The ethnic communities living in the highland Kanlayaniwatthana, the newly registered district of Chiang Mai province has been challenged by government tourism development policy. As the district is rich of natural resources and cultural heritages, there has been the interference from external investment groups overlooking cultural differences and local ways of life, including the lack of participatory management by the communities. As a result, the community members have established their self-management communities such as community council and establishing social, cultural and religious identity groups. These collective parties have led to better implementation of resource management plans, coordination of community development and community-based tourism management. In addition the communities are successful in negotiating and challenging with the interventions from external investors. The case study has received the lessons learned, especially on how to value the cultural diversity of the communities and to take into an account of community-led and community-owned responses in sustainable tourism management and development.

Keywords : Ethnic Communities, Self-Management, Tourism Management.

บทคัดย่อ

ชุมชนชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในอำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอใหม่ล่าสุดของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม กำลังเผชิญกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวจากภาครัฐ การลงทุนจากกลุ่มทุนภายนอก และกลุ่มทุนหน้าใหม่ โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายในวิถีชีวิต วิถีวัฒนธรรม การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม ด้วยเหตุนี้ กลุ่มชนชาติพันธุ์จึงพยายามจัดการตนเองเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ การก่อตั้งสภาประชาชน การขับเคลื่อนนโยบายผ่านการสร้างขบวนการรวมกลุ่มทางสังคมวัฒนธรรมและศาสนา การจัดการชุมชนเพื่อวางระบบระเบียบในการจัดการทรัพยากร การสร้างเครือข่ายชุมชนและการสร้างปฏิสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ในสังคม การจัดการชุมชนโดยใช้การสื่อสารมวลชน การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงมีขบวนการขับเคลื่อนโดยการสร้างพลังกลุ่มเพื่อ การตอบโต้ ต่อรอง ทัดทาน กับอำนาจใหม่ภาครัฐ กลุ่มทุนจากภายนอก และ กลุ่มทุนภายใน ที่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการประกอบกิจการท่องเที่ยวการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว การนำเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การปรับเปลี่ยนทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งการจัดการตนเองของชุมชนนี้เป็นกรณีศึกษาตัวอย่างที่สำคัญที่ทำให้ภาครัฐและกลุ่มทุน ตลอดจนนักท่องเที่ยวต้องตระหนักถึงคุณค่า การเคารพในอัตลักษณ์และความเป็นเจ้าของทรัพยากรของชุมชนชาติพันธุ์ดั้งเดิม และเป็นต้นแบบของการแสดงความสามารถในการจัดการตนเองอย่างมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง ให้แก่ชุมชนอื่นๆต่อไป

คำสำคัญ : การจัดการตนเอง, ชุมชนชาติพันธุ์, กระแสธารการท่องเที่ยว

¹วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²The College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University, Thailand

“ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ” กรอบคิดทางทฤษฎีและการประยุกต์สู่ชุมชนชนบทไทย
Theoretical Perspective on Age-friendly Community and the Implementation
in Thai Rural Communities

ผศ.รุ่งนภา เทพภาพ¹
Assistant Professor Rungnapa Thepparp²

Abstract

The article aims to study the theoretical perspective on age-friendly community and to analyze the concept implementation for studying and developing the age-friendly community in the Thai rural community. Qualitative method such as documentary study, interview, focus group, and workshop are employed as research method. The results indicate that age-friendly community concept implies to positive approach to tackle with aging society. The study defines age-friendly community, which emphasizes on social participation of older people, as opportunities to social participation of older people. Such opportunities will lead to social connectivity between older people and other in community and meaningful in later of life. As the implementation for studying and developing the concept in Thai rural community, the study needs to consider the “best-fit” between diversity of older people and community’s social capital, regard to the value of the variety of social participation among the elderly, realize the social connectivity between isolated older people and community, and consider to the processes that lead to decreasing of ageism and increasing of community integration between older people and other ages.

Keywords : Age-friendly community, Aging society, Community-based welfare

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษา 2 ประการ คือ เพื่อศึกษามุมมองเชิงทฤษฎีของแนวคิดที่ว่าด้วยชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และเพื่อวิเคราะห์ถึงการประยุกต์แนวคิดนี้ในการศึกษาและพัฒนาชุมชนที่เป็นมิตรในสังคมไทย วิธีการศึกษาเน้นวิธีการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ อาทิ การศึกษาเอกสาร, การสัมภาษณ์, การประชุมกลุ่มย่อย, การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุชี้ให้เห็นแนวทางเชิงบวกในการรับมือกับสังคมสูงอายุ โดยในการศึกษาค้นหานี้ นิยามชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุซึ่งเน้นมิติการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุว่าหมายถึง โอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุ โอกาสดังกล่าวนำไปสู่การเชื่อมโยงทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุกับคนวัยอื่นในชุมชน และการมีชีวิตที่มีความหมายในช่วงบั้นปลายของชีวิต สำหรับการประยุกต์แนวคิดในการศึกษาและพัฒนาชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุในชนบทไทยนั้น การศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึง “ความเหมาะสมที่สุด” (best-fit) ระหว่างความหลากหลายของผู้สูงอายุและทุนทางสังคมที่ชุมชนมีให้ความเคารพต่อคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ของผู้สูงอายุ ตระหนักถึงการเชื่อมโยงทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุที่โดดเด่นเกี่ยวกับชุมชน และพิจารณาถึงกระบวนการ

คำสำคัญ : ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ, สังคมผู้สูงอายุ, สวัสดิการสังคมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนักศึกษาระดับปริญญาเอก Japan College of Social Work

² Assistant Professor, College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University, Thailand and Ph.D. student, Graduate School of Social Welfare, Japan College of Social Work

บทเรียนรู้จากการพัฒนาแกนนำชุมชนนำร่องคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว

มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ในการปฏิบัติงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ

Lessons learned from a pilot scheme to develop community leaders for individual protection in family welfare of Women and Men Progressive Movement Foundation with multidisciplinary team.

ปุณิกา อภิรักษ์ไกรศรี¹

Punika Apirukkraisri²

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนารูปแบบการทำงานของชุมชนนำร่องร่วมกับทีมสหวิชาชีพในการคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคลในครอบครัว มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ปีพ.ศ.2557 มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนนำร่องคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว และพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพในพื้นที่ของชุมชนนำร่อง ซึ่งบทเรียนรู้จากการติดตามและประเมินผลโครงการ พบว่า แกนนำชุมชนมีศักยภาพในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพในพื้นที่ชุมชนได้ ตลอดจนสามารถสร้างและพัฒนาระบบในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ (1) พัฒนาทักษะแกนนำชุมชนนำร่องในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองกลุ่มเป้าหมายที่มีภาวะวิกฤติ (2) พัฒนาระบบการให้บริการแก่กลุ่มผู้ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว (3) พัฒนาระบบการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างแกนนำชุมชนนำร่องและสหวิชาชีพในพื้นที่ชุมชนให้มีความเข้มแข็งขึ้น และ (4) ผลักดันให้กลไกการปฏิบัติเชิงสหวิชาชีพเป็นกลไกการปฏิบัติงานเชิงรุก สำหรับการป้องกัน ฝ่าละออง และคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว

คำสำคัญ : แกนนำชุมชนนำร่อง, การคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว, การปฏิบัติงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ชีวิตและบทบาทผู้หญิงในการสร้างกลุ่มผู้หญิงในชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มผู้หญิงบ้านโคกออก
ตำบลหาดสำราญ อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง

Life and roles of women in establishing groups in communities :

The case study of Ban Kok-Ork woman group

Hatsamran District, Trang Province

เคท ครังพิบูลย์¹

Kath Khangpiboon²

Abstract

This article aims to present the women grouping of Ban Kok-Ork community, Hat Sam Ran District, Trang Province. It expresses the community participated experience by using several approaches which are feminist social works, and community development. Using women aspects, the article implied the analytical studies on 6 members, sub-group, and community. The studies found that starting the working group is very challenging in gender status. Especially, the only women grouping adapted the work-in-group methods which are related to the knowledge on way of life and community participation. By all means, there are few important factors for women group acceptance. The significant dependent variables are their role on each level such as community, community leaders, pillars, stakeholders, supporters. Community role and its participation reflected interesting outcomes. In order for family to survive, we found that a woman has main duty to financially support family. Bridging herself from family duty to common duty on community level becomes captivatedly presentation of the women role in the community. Grouping among women might be the opportunity for them to learn about gender equality, dependent on community services initiation. In order to do so, we have to pay attention to the community natural resources and human resources in the women role and participation for their own community.

Keywords : Women, Community, Role.

บทคัดย่อ

บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อนำเสนอการรวมกลุ่มของผู้หญิงในชุมชนบ้านโคกออก อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง ผ่านประสบการณ์การลงพื้นที่และใช้แนวคิดสังคมสงเคราะห์สตรีนิยมและการพัฒนาชุมชน โดยอาศัยการนำเอาการวิเคราะห์ระดับปัจเจกกับผู้หญิงจำนวน 6 คน กลุ่มและชุมชนผ่านมุมมองของผู้หญิง พบว่า การก่อร่างสร้างกลุ่มถือเป็นเรื่องท้าทายในสถานะทางเพศที่รวมกลุ่มเฉพาะผู้หญิงผ่านกระบวนการกลุ่มที่อาศัยวิถีชีวิตเป็นการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในชุมชน ทั้งนี้สิ่งที่ทำให้เกิดการยอมรับในการรวมกลุ่มผู้หญิงต้องอาศัยการสร้างบทบาทในชุมชน ทั้งในระดับผู้นำ แกนนำ ผู้มีส่วนร่วมและผู้สนับสนุน ภาพสะท้อนที่น่าสนใจของผู้หญิงในชุมชนคือ การมีบทบาทหลักในครอบครัว พบว่า ผู้หญิงมีภาระหลักในการดูแลครอบครัวและการรักษาความอยู่รอดของครอบครัว การนำตนเองจากภาระครอบครัวไปสู่การร่วมในระดับชุมชนจึงเป็นที่น่าสนใจในการฉายภาพสถานภาพของผู้หญิงในชุมชน ซึ่งการรวมกลุ่มกันในฐานะกลุ่มผู้หญิงอาจเป็นบทบาทที่จะช่วยทำให้ผู้หญิงได้เรียนรู้เรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ และการพึ่งพาเพื่อสร้างสวัสดิการชุมชนผ่านฐานทางทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลในฐานะผู้หญิงเพื่อชุมชน

คำสำคัญ : ผู้หญิง, ชุมชน, บทบาท

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University

อิทธิพลของทุนทางสังคมต่อการสืบทอดอาชีพชาวนา ในตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
The influence of social capital on the inheritance of peasant occupation in Bang Toei
Subdistrict, Mueang District, Chachoengsao Province

สุพัตรา นาคประเสริฐ¹
Supattra Nakprasert²

Abstract

Presently, Thailand has encountered the phenomenon of labor force migration from rural to urban. Generally, peasants' offspring lack their attention to become a peasant. As these results, the number of peasants decline steadily. However, there are some groups of people who inherit peasant occupation due to the influence of social capital. This study aimed to explore the perception level of social capital in term of human resources capital, institutional capital and cultural capital and local wisdom on the inheritance of peasant occupation. This research was quantitative and qualitative study. This was also a case study. The results of this research showed that the individuals' perception level of cultural capital and local wisdom on the inheritance of peasant occupation had highest mean score. This implies that the inheritance of peasant occupation reflects the cultural and local wisdom inheritance as well as the model of inherited lifestyles. Peasant is an occupation involving the inheritance of a system of beliefs, and values. It could be called a culture of farming. A system of belief connects people to a system of values in society through customs and rituals or local wisdom related to occupation and lifestyle. This is similar to "Social capital" in the community, leading to the presence of inheritance of peasant occupation in Bang Toei Subdistrict, Chachoengsao Province.

Keywords : Social capital, Inheritance of peasant occupation, Cultural capital and local wisdom

บทคัดย่อ

ปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตชนบทที่มีการหลั่งไหลของคนวัยแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ ลูกหลานชาวนาส่วนใหญ่ไม่สนใจสืบทอดอาชีพชาวนาต่อบิดามารดา เป็นสาเหตุให้อาชีพชาวนามีแนวโน้มที่จะลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มคนที่เลือกสืบทอดอาชีพชาวนาด้วยอิทธิพลของทุนทางสังคม การศึกษานี้จึงมุ่งประเด็นเพื่อศึกษาระดับทัศนคติของทุนทางสังคม ในด้านทุนทรัพยากรมนุษย์ ทุนสถาบัน และทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อการสืบทอดอาชีพชาวนา โดยการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะเจาะจงรายกรณี ซึ่งผลการศึกษาพบว่าระดับของทัศนคติด้านทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อการสืบทอดอาชีพชาวนามีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนว่าการสืบทอดอาชีพชาวนานั้น เป็นเหมือนการสืบทอดทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา การทำนาที่ได้รับการถ่ายทอดมีค่านิยมและระบบความเชื่อที่ฝังรากลึก จึงอาจเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมการทำนา ที่ได้สอดแทรกเอาระบบความเชื่อที่เป็นตัวเชื่อมประสานให้คนในสังคมได้มีระบบของคุณค่า โดยผ่านทางประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ หรือภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและวิถีการดำเนินชีวิต จึงเปรียบเสมือนการมี "ทุนทางสังคม" อยู่ในชุมชนที่ส่งผลให้ในพื้นที่ตำบลบางเตย ยังคงมีผู้สืบทอดอาชีพชาวนาเป็นอันดับต้นๆ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

คำสำคัญ : ทุนทางสังคม, การสืบทอดอาชีพชาวนา, และทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

¹โครงการพิเศษหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²Master of Labor and Welfare Development Program, Faculty of Social Administration, Thammasat University

สุขภาพและการดูแลทางสังคม

Health and Social Care

นโยบายสุขภาพหลายพราง : เหมือนเดิมหรือเปลี่ยนไป
ภายใต้รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พ.ศ.2557
Military Health Policy : Remain the Same or Changed
Under ruling of National Council for Peace and Order in the year 2014

ผศ.วรรณวดี พูนพอกสิน¹

Assistant Professor Wanwadee Poonpoksinsin

Abstract

Over 10 years of Thai society, rather completely agree that, political factors cause changes in health policy. Especially, a policy that starts from the election and was accepted by the citizens when those came be government and can be driven that policy. Such as Universal Coverage of health care policy (UC) that developed through many governments until the present. It can meet the needs of citizens who qualify on it, under the administration of the health personnel who involved in every organization. Although, there is the change from government administrator many times, but do not affect to this policy. Ruling of National Council for Peace and Order (NCPO) still supports operation, according to the Ministry of Public Health offers. Supporting the establishment of Regional Provider Health and focus on reducing the disparity of government health insurance, but do not approve adjusted per capita of population in UC in the year 2015. In addition, foster solidarity among health personnel who still have a conflict of ideas. However, remain support Ministry of Public Health to do other policies that offered to NCPO. In conclusion, health policy under NCPO did not have anything new. Implementation of health according to health situation of the country, style as usual.

Keywords : Military health policy, National Council for Peace and Order (NCPO)

บทคัดย่อ

ในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมามีของสังคมไทย ต้องยอมรับว่า ปัจจัยทางการเมืองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายสุขภาพ โดยเฉพาะนโยบายที่เริ่มต้นจากการหาเสียงและได้รับการยอมรับจากภาคประชาชนมากขึ้น เมื่อเข้ามาเป็นรัฐบาลและขับเคลื่อนนโยบายนั้นๆ ได้จริง เช่น นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่ได้รับการพัฒนาผ่านรัฐบาลหลายสมัยจนถึงปัจจุบัน ได้สนองตอบความต้องการของภาคประชาชนผู้มีสิทธิมากขึ้นเรื่อยๆ ภายใต้การดำเนินการของบุคลากรสุขภาพในทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนผู้บริหารประเทศแต่ไม่ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาของนโยบายนี้ การปกครองประเทศของคสช. สนับสนุนการดำเนินงานด้านสุขภาพตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ สนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดตั้งเขตบริการสุขภาพ แม้จะมีเสียงคัดค้านอย่างแข็งขันจากบุคลากรสุขภาพบางส่วนก็ตาม ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างหลักประกันสุขภาพของรัฐ แต่ไม่อนุญาติในการปรับการขึ้นค่ารายหัวของประชากรระบบหลักประกันสุขภาพในปี 2558 นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้เกิดความปรองดองในกลุ่มบุคลากรสุขภาพที่มีความขัดแย้งเชิงความคิด อย่างไรก็ตาม ยังคงสนับสนุนให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินนโยบายสุขภาพด้านอื่นๆ ตามที่เสนอต่อหัวหน้าฝ่ายสังคมจิตวิทยา ของ คสช. ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว นโยบายสุขภาพภายใต้การปกครองประเทศในช่วงนี้ ไม่ได้มีอะไรแปลกใหม่ การดำเนินงานด้านสุขภาพเพื่อการสร้างเสริมป้องกัน รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นไปตามข้อมูลสถานการณ์สุขภาพของประเทศเหมือนเช่นที่กระทรวงสาธารณสุขเคยปฏิบัติมาก่อนหน้านี้

คำสำคัญ : นโยบายสุขภาพหลายพราง, คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำกลุ่มชำนาญการสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทุนทางสังคมกับนวัตกรรมการบริหารจัดการระบบบริการสุขภาพสาธารณะ :
บทเรียนจากโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
The Social Capital with the Management Innovation of Public Health Service
System : A Lesson from Ban Phaeo Hospital (Public Organization),
Ban Phaeo District, Samutsakorn Province

ดร.จิรพรรณ นฤภัทร¹
Dr.Jiraphan Naruepatr²

บทคัดย่อ

นวัตกรรมการบริหารจัดการด้านสุขภาพของโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร ใช้ทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือ “ทุนทางสังคม” เป็นคุณภาพความสัมพันธ์ที่ดี มีทั้งที่เห็น สังเกตได้ และที่เป็นระบบคิด จิตใจ การเรียนรู้ มีลักษณะเฉพาะยิ่งใช้ ยิ่งมีมากทั้งปริมาณและคุณภาพ เป็นสิ่งมีอยู่แล้วในสังคมไทย บนฐานความผูกพัน ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร การต่างตอบแทน เกิดขึ้นเมื่อเห็นคุณค่าและประโยชน์ร่วม มีความคาดหวังและเป้าหมาย มีวัฒนธรรมและค่านิยมร่วม เกิดความเป็นองค์กรเดียวกัน มีความสามัคคี ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นกลไกสร้างความร่วมมือให้เกิดประสิทธิภาพ มีศักยภาพพัฒนาให้เกิดประโยชน์ โรงพยาบาลบ้านแพ้วเป็นโรงพยาบาลระดับทุติยภูมิ บุคลากรบริหารงาน “องค์การมหาชน” ของประเทศ มีกิจกรรมสาธารณสุขทางสังคม ส่งผลสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค พัฒนาระบบสุขภาพชุมชน สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ รักษาสัมพันธ์ภายในชุมชน เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ เป็นความเข้าใจ ความไว้วางใจ มองเห็นคุณค่าและเกิดการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพร่วมกัน สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม เชื่อมกับหลักการกระจายอำนาจ เป็นตัวแบบการปฏิรูประบบบริการสุขภาพสาธารณะไปสู่มุมมอง “บูรณาการ” เพิ่มความสามารถแข่งขันกลยุทธ์ “ทุนทางสังคม” ใช้ทุนต่ำกว่าเป็นปัจจัยกำหนดผลสำเร็จโรงพยาบาลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้บริการ บุคลากรโรงพยาบาล และสังคม

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

โอกาสและข้อจำกัดในการทำงานของผู้ป่วยโรคลมชัก

Job Opportunities and Work Constraints of Patients with Epilepsy

วรลักษณ์ เจริญศรี และสุกัญญา มีสกุลทอง¹

Worraluk Charoensri and Sukanya Meesakulthong²

Abstract

Epilepsy is a chronic disease with seizures, which affects life and career of the patient. Information presented in this practice has been gathered from practical work with patients and patients' families. Collected data has been analyzed and compared with literature reviews, laws, and related statistics. The purpose of the study is to reflect awareness of job opportunities and work constraints regarding the performance of patients with epilepsy. The results showed that seizure symptoms and families have influenced patients' decisions on career choice. Today, people still have questions about epilepsy and consider it as a sign of stigma. Discrimination in workplace has also occurred. Therefore, some patients are forced to serve in an informal sector. However, patients with epilepsy are treated with the right to access medical treatment. Medical expenses are covered with certain types of drugs. In Thailand, there is no law to protect or promote the work for patients with epilepsy. It's suggested that social worker should be counseling patients to find out their potential and career path. Moreover, social worker should be counseling their family to change attitude, give patients an opportunity to show their potential and support their career path. Creating awareness about epilepsy to society, employers and colleagues. Cooperation between the Ministry of Health and the Department of Employment is also needed in order to formulate policies and support the appropriate occupation for patients.

Keywords : Job Opportunities and Work Constraints, Epilepsy Patients, Informal Workers

บทคัดย่อ

โรคลมชักเป็นโรคเรื้อรังซึ่งอาการชักส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของผู้ป่วย รวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาโรคลมชักของคณะผู้เขียน วิเคราะห์ และเปรียบเทียบข้อมูลจากการปฏิบัติงานกับการทบทวนวรรณกรรม กฎหมาย และสถิติที่เกี่ยวข้อง มีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนให้สังคมตระหนักถึงโอกาสและข้อจำกัดในการทำงานของผู้ป่วยโรคลมชัก ผลการศึกษาพบว่า อาการชักและอิทธิพลของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ คนในสังคมยังไม่เข้าใจโรคลมชักและตีตราผู้ป่วยว่าถูกไสยศาสตร์ครอบงำ และถูกเลือกปฏิบัติในการทำงาน ดังนั้น ผู้ป่วยบางคนจึงจำเป็นต้องทำงานในภาคนอกระบบ อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยโรคลมชักสามารถเข้าถึงสิทธิการรักษาพยาบาลซึ่งครอบคลุมค่ารักษาพยาบาลและยาบางชนิด ข้อค้นพบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองหรือส่งเสริมการทำงานของผู้ป่วยโรคลมชักที่ชัดเจน ข้อเสนอแนะคือ นักสังคมสงเคราะห์ควรมีบทบาทให้การปรึกษาแก่ผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยค้นหาศักยภาพและความต้องการในการประกอบอาชีพของตนเอง รวมถึงให้การปรึกษาแก่ครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวปรับทัศนคติต่อผู้ป่วย เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยแสดงความสามารถ และสนับสนุนให้ผู้ป่วยประกอบอาชีพตามความต้องการ การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคลมชักให้แก่สังคม นายจ้าง และเพื่อนร่วมงานของผู้ป่วยโรคลมชัก และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยโรคลมชัก

คำสำคัญ : โอกาสและข้อจำกัดในการทำงาน, ผู้ป่วยโรคลมชัก, แรงงานนอกระบบ

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

² Faculty of Social Administration, Thammasat University and King Chulalongkorn Memorial Hospital The Thai Red Cross Society

รูปแบบการทำงานกับผู้สูงอายุแบบองค์รวมตามแนวทางสถาบันสุขภาพผู้สูงอายุ Journey's Way¹

The Holistic Model Working with Older Adult Utilizes Journey's Way Older Adult Health Institution's Approach

ชานนท์ โกมลมาลย์²

“การทำงานกับผู้สูงอายุนั้นไม่ควรตั้งประเด็นที่เป็นด้านลบ หรือ มองเห็นความสูญเสีย ในทางกลับกันควรจะใช้ หัวข้อการทำงานที่เป็นเชิงบวกมีลักษณะท้าทายมากกว่า”

Misa Romasco, LCSW.

Abstract

The older adult is the world situation which has been impacted each country. The more, increasing number of older adults in society, the more creating social welfare to respond the needs of those older adults is very important. Journey's Way organization is an older adult service agency where located in Philadelphia, Pennsylvania, its service to older adult includes older adult day center, older adult day care, and geriatric counseling. This organization directly provides services which related to protection in older adult health. This article displays the fundamental concept about Journey's Way organization, services, and lesson learned from author 's experience in field work practicum training at mentioned agency

บทคัดย่อ

สังคมผู้สูงอายุเป็นสถานการณ์ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญและได้รับผลกระทบร่วมกัน สิ่งตามมาหลังจากการเพิ่มสูงขึ้นของประชากรผู้สูงอายุคือการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุ สถาบันสุขภาพผู้สูงอายุ Journey's Way ตั้งอยู่ในเมืองฟิลาเดลเฟีย มลรัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีรูปแบบในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุโดยเน้นไปที่การป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและสังคมของผู้สูงอายุ บริการมีทั้งศูนย์บริการสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ และบริการให้การปรึกษาผู้สูงอายุ เอกสารฉบับนี้นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของสถาบันสุขภาพผู้สูงอายุ Journey's Way บริการต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อผู้สูงอายุ และ บทเรียนของผู้เขียนจากการฝึกภาคปฏิบัติในสถาบันดังกล่าว

¹ บทความวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกภาคปฏิบัติขั้นสูงด้านสุขภาพจิตผู้สูงอายุที่มหาวิทยาลัยไวต์เนอร์ (Widener University) เมืองเชสเตอร์ รัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม-30 มิถุนายน 2557 โดยการสนับสนุนทุนการเข้าร่วมโครงการของกองทุนเพิ่มพูนความรู้ในต่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การฝึกภาคปฏิบัติครั้งนี้ผู้เขียนได้รับการนิเทศงานจากอาจารย์นิเทศงานภายใน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.โรบิน โกลด์เบิร์ก-เกลน (Assoc.Prof.Robin Goldberg-Glen, Ph.D) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีกับผู้สูงอายุ ศูนย์การศึกษาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยไวต์เนอร์ และอาจารย์นิเทศงานภาคสนาม คือ คุณซินเดียร์ วิชนคอฟสกี (Cynthia Wishkovsky, MSSA, LSW) รองประธานองค์กร Intercommunity Action ผู้บริหารสูงสุดดูแลโครงการด้านการบริการผู้สูงอายุ

² อาจารย์ประจำกลุ่มชำนาญการสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศูนย์ปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่นกับบทบาทการจัดบริการวิชาการแก่สังคม
Klongchan Social Work Laboratory and Academic Service for Social Community

รองศาสตราจารย์เล็ก สมบัติ¹
Assoc Prof.Lek sombat²

ABSTRACT

The Faculty of Social Administration has continually provided academic services for social community through Klongchan Social Work Laboratory for 46 years, with four following objectives. 1. Enhancing guardian participation in the Laboratory activities; and providing social welfare services to Klongchan community and neighboring areas. 2. Using the Laboratory as a demonstration center for public or private organizations. 3. Promoting good collaboration among social welfare providers. 4. Using the Laboratory as a training center of students of the *Faculty of Social Administration*. In term of the Laboratory management, the operation mechanism comprises 1) Executive Committee of Klongchan Social Work Laboratory, 2) Committee of Klongchan Community Child s Guardian & Youth Association,3) the Laboratory Director (supported by *the Faculty of Social Administration*) who interfaces academic aspect to social implementation. For years, the aforementioned roles have been diminished. The remaining one is a project on preschool child development i.e. day care services for preschool children, which is a type of social services. The role as a training center of students, i.e. committee mechanism, has not been implementing consistently. “The rule on Klongchan Social Work Laboratory operation” and “The regulation on Committee of Klongchan Community Child s Guardian & Youth Association”, as the operating guidelines, have not been revised since the Laboratory establishment.

The Laboratory management directions comprise (1) developing the Laboratory to be a baby care training center; and (2) developing the Laboratory to be an elderly care training center. The recommendations for the Laboratory development compose of survey of local attitude towards the Laboratory; and network building for local operation. At the policy level, *the Faculty of Social Administration, Thammasat University*, should reorganize the Laboratory. New organizational structures should be determined and strategies should be prepared and conveyed. Existing rules and regulations should be updated in line with current situations.

Keywords : Klongchan Social work Laboratory, The Klongchan Community Child s Guardian & Youth Association

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Administration, Thammasat University, Thailand

ศูนย์ปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่นกับบทบาทการจัดบริการวิชาการแก่สังคม
Klongchan Social Work Laboratory and Academic Service for Social Community

รองศาสตราจารย์เล็ก สมบัติ¹

Assoc Prof.Lek sombat²

บทคัดย่อ

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ได้จัดบริการวิชาการแก่สังคมผ่านศูนย์ปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่น มาเป็นระยะเวลากว่า 46 ปี โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ได้แก่ 1. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเด็กของศูนย์ฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ฯ และจัดบริการสวัสดิการสังคมในชุมชนคลองจั่นและบริเวณใกล้เคียง 2. เพื่อใช้เป็นศูนย์สาธิตให้แก่องค์กรเอกชนหรือรัฐบาล 3. เพื่อส่งเสริมการประสานงานอันดีระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่ให้บริการสวัสดิการสังคม และ 4. เพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การบริหารงานศูนย์ฯ มีกลไกการดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วย 1. คณะกรรมการบริหารศูนย์ปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่น 2. คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและเด็กชุมชนคลองจั่น 3. ผู้อำนวยการศูนย์ฯ (โดยคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สนับสนุนอัตราค่าจ้าง) ที่มีบทบาทเชื่อมโยงทางวิชาการสู่การปฏิบัติในสังคม ทั้งนี้ เมื่อระยะเวลาผ่านมามากมายดังกล่าวได้ถูกทดลอง จนเหลือเพียงการจัดโครงการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ให้บริการรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนเวลากลางวัน ซึ่งถือว่าการจัดบริการสังคมประเภทหนึ่ง ส่วนบทบาทการเป็นสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติให้กับนักศึกษา ด้านกลไกการทำงานรูปแบบคณะกรรมการก็ขาดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และ “ระบียบว่าด้วยการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการสังคมสงเคราะห์คลองจั่น” และ “ข้อบังคับคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและเด็กชุมชนคลองจั่น” ที่เป็นแนวปฏิบัติสำหรับนั้น ไม่มีการปรับปรุงตั้งแต่เริ่มก่อตั้งศูนย์ฯ ส่วนแนวโน้มทิศทางการจัดบริการของศูนย์ฯ ในอนาคต เป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 ควรพัฒนาเป็นศูนย์การฝึกอบรมด้านการดูแลเด็กเล็ก แนวทางที่ 2 ควรพัฒนาเป็นศูนย์การฝึกอบรมด้านการดูแลผู้สูงอายุ เป็นศูนย์อบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาศูนย์ฯ ได้แก่ การสำรวจทัศนคติของประชาชนในชุมชนคลองจั่นที่มีต่อศูนย์ฯ การสร้างภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานในชุมชน ในระดับนโยบาย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปฏิรูประบบองค์กร โดยกำหนดโครงสร้างของศูนย์ฯ ใหม่ มีการจัดทำยุทธศาสตร์ของศูนย์ฯ และถ่ายทอด ตลอดจนปรับปรุงระเบียบและข้อบังคับที่มีอยู่ให้มีความทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

คำสำคัญ : ศูนย์ปฏิบัติการคลองจั่น, สมาคมผู้ปกครองและเด็กคลองจั่น

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Administration, Thammasat University, Thailand

อาสาสมัครและนักวิชาชีพสนับสนุน : พลังเสริมเพื่อการเยียวยา
Volunteer and Paraprofessional: Supportive Power for Palliation

ผศ.สิริพรรณ ศรีมีชัย และวีรมลล์จันทร์¹

Assist.Prof.Siripan Srimeechai and Veeramol Chantaradee²

Abstract

Volunteer and Paraprofessional in Thailand are now taking important role with interdisciplinary team in various settings. This article emphasizes on the way that volunteer and paraprofessional work as allied health care professionals in hospital setting, the end-of-life center of Chulalongkorn Hospital. Due to social worker's experience and findings, it is so necessary to respond the need and support patient's psychological, emotional and social wants which they can join as a part of biomedical team to fulfill reciprocally with each other. To being a part of health care team, they have to be qualified from high screening system, highly trained, practical experience for example to really practice a home visit and synthesize what they learn to improve they work. To sustain this teamwork is to create effective information base, good management and supportive policy. This point out strongly to the social work-teaching institutions to participate by initiate standardize course of training and practice for help they work with patient as human rights.

Keywords : Volunteer and Paraprofessional, training system, interdisciplinary team, skill and practice

บทคัดย่อ

อาสาสมัครและนักวิชาชีพสนับสนุน มีบทบาทในการทำงานทางสังคมสงเคราะห์ร่วมกับทีมสหวิชาชีพในหน่วยงานและองค์กรต่างๆที่หลากหลาย ซึ่งในบทความนี้ เน้นบทบาทอย่างสำคัญในการเสริมประสิทธิภาพในการทำงานของระบบสุขภาพโดยการสร้างความร่วมมือแบบเครือข่ายวิชาชีพด้านสุขภาพเพื่อให้สามารถตอบสนองและสนับสนุนทางด้านจิตใจ อารมณ์และสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตและทางสังคมได้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับการรักษาทางชีววิทยาการแพทย์ ทั้งนี้ กว่าจะมาปฏิบัติงานร่วมในทีมสุขภาพได้จึงต้องผ่านกระบวนการคัดกรอง อบรมบ่มเพาะ ฝึกปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการปรับปรุง รวมถึงพัฒนาให้การทำงานเป็นไปอย่างยั่งยืนใน 3 ระบบคือ ระบบฐานข้อมูล ระบบบริหารจัดการ และระบบนโยบาย จึงเห็นได้ว่า สถาบันการศึกษาทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ สามารถมีบทบาทสำคัญในเชิงวิชาการโดยจัดการอบรม ฝึกปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้อาสาสมัครและนักวิชาชีพสนับสนุนดำเนินงานได้ตามหลักการ กระบวนการทำงานแบบสหวิชาชีพอย่างยั่งยืน เพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือ สิทธิของผู้ป่วยในการมีชีวิตในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง

คำสำคัญ อาสาสมัครและนักวิชาชีพสนับสนุน ระบบการฝึกอบรม ทีมสหวิชาชีพ ทักษะและการฝึกปฏิบัติ

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University and Chulalongkorn Hospital

บทบาทเครือข่ายทางสังคมของผู้ปกครองที่มีบุตรออทิสติกในศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก จ.ตรัง

Role of social network for autistic's parent in Autistic life Skill Center

วิภาดา ตันติเอกรัตน์¹

Wipada tuntiagarat²

Abstract

The objective of “Role of social network for autistic’s parent in Autistic Life skill Center” is to study social network and role of social network of government sector, private sector and citizen sector. In the show action team, lead team and support team to develop life skill. This study used a qualitative research and randomization was 21 cases and recorded based research process.

The study found that the social networks is caused by the problem of treatment, sense of compassion , and known the importance of networks. The network action team role that focuses on the treatment , knowledge creation and build a network to create a system of services involved. Lead team role is promoting coordination, networking and participatory budget knowledge to create a sub-class network. The support team role will promote the process development of networks of the law,the disabled and education and social policy.

Keywords : Role of social networks, Parents who have a child with autism, AUTISTIC LIFE SKILL CENTER TRANG.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทเครือข่ายทางสังคมของผู้ปกครองที่มีบุตรออทิสติกในศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก จังหวัดตรัง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเกิดเครือข่ายทางสังคมและบทบาทของเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนในการแสดงบทบาท ทีมทำ ทีมนำและทีมหนุน ในการพัฒนาทักษะชีวิตการศึกษาคั้งนี้ได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เจาะจง จำนวน 21 ราย และการบันทึกตามกระบวนการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า การเกิดเครือข่ายเกิดจากปัญหาการบำบัด ความรู้สึกสงสาร การเห็นความสำคัญของเครือข่าย โดยบทบาททีมทำที่เน้นการบำบัดการให้ความรู้และสร้างเครือข่าย เพื่อสร้างระบบการให้บริการแบบมีส่วนร่วม บทบาททีมนำเป็นการส่งเสริม ประสานงานให้เครือข่ายมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ ความรู้ การสร้างเครือข่ายระดับพื้นที่ย่อย ส่วนทีมหนุนเป็นการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาเครือข่ายตามพระราชบัญญัติคนพิการ/การศึกษาและนโยบายของหน่วยงาน

คำสำคัญ : บทบาทเครือข่ายทางสังคม, ผู้ปกครองที่มีบุตรออทิสติก, ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติก จ.ตรัง

¹ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การพัฒนา และการคุ้มครองเด็ก

Child Development and Protection

บูรณาการความรู้ สู่การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการคุ้มครองเด็ก

Knowledge Integration to Social work Practice in Child Protection Process

ยศวดี อยู่สุข¹

Yoswadee Yoosuk

Abstract

This article aims to present the application of knowledge integration within the process of child protection social work. The article will be discussed through the researcher's aspect and experiences. As well as focusing on the crucial role of child protection social worker. The great challenge of working in this field is the social worker is required to have an understanding of principles and theories. The social worker must be able to apply the theory to practice for clients such as children and their family. In working and supporting children who have been experiencing abused and neglected, the practitioners are required to have a good attitude towards their profession, carefully pay attention to the clients' problem, and depend on the professional consideration. However, the practitioners must aware of the context of the clients' problem and its effect. The significant principle of child protection process is the multidisciplinary team being expected to demonstrate excellent skills of assessment and critical analysis of the children needs. For the social aspect, the significance of assessment in social work is to support and provide efficiency treatments for the child's well-being and benefits.

Keywords : Knowledge integration, Child protection process , Child Abuse and Neglect

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอถึงการบูรณาการความรู้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการคุ้มครองเด็ก โดยนำเสนอผ่านมุมมองความคิดและประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานของผู้เขียน และมุ่งเน้นให้เห็นถึงบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการคุ้มครองเด็ก ที่มีความท้าทายอย่างยิ่ง กล่าวคือนักสังคมสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวทฤษฎีพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้อง อีกทั้งต้องสามารถผสมผสานและบูรณาการความรู้และหลักการต่างๆ มาปรับประยุกต์ใช้ในการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายอันได้แก่เด็กและครอบครัว โดยอาศัยทักษะ เครื่องมือ เทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่องาน มีความใส่ใจตระหนักถึงปัญหา การใช้วิจารณ์ญาณทางวิชาชีพให้สอดคล้องกับกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง โดยคำนึงถึงบริบทแห่งปัญหาอย่างเป็นองค์รวม และคำนึงถึงผลกระทบทั้งต่อเด็กและครอบครัว ซึ่งหลักสำคัญของกระบวนการทำงานคุ้มครองเด็ก ได้แก่การดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพ ที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละวิชาชีพในการประเมินและวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งในมิติทางสังคม นักสังคมสงเคราะห์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะบูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติงานในการประเมินและวินิจฉัยปัญหาทางสังคม เพื่อนำไปสู่การวางแผนให้การช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมปัญหา บนพื้นฐานที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : การบูรณาการความรู้, กระบวนการคุ้มครองเด็ก, เด็กถูกกระทำทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง

¹ นักสังคมสงเคราะห์ ฝ่ายสวัสดิการสังคม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

แนวทางพัฒนาการดูแลเด็กในสถานรองรับเด็กผ่านการทำงานกับพี่เลี้ยง
Guidelines for Improving the Care of Children in
The Child Welfare through Work with the Caregiver

ดร.มาตี ลิมสกุล¹
Madee Limsakul, Ph.D.²

Abstract

The Caregivers who perform tasks that are important to The Child Care Institute because they have a bond and spending time with children. It is the main person in the socialization process, both directly and indirectly as parents to the child in the family. The caregivers influence on the foundation built. "Cost of Living" to children. And influence the creation of "self" of early childhood to adolescence. Including the role "parents" who served the emotional, mental and behavioral remedies to children who need special attention. Therefore, the Potential caregivers contribute to quality child to society in the future. For this reason, The Child Care Institute should support the policy and practice of the caregiver to get the knowledge, attitudes, skills and ethics which contributed significantly to the development of children's physical, mental, emotional, social and intellectual. There is a significant contribution to the development of the caregivers themselves to have the pleasure in their work.

Keywords : The Caregiver, The Child Care Institute

บทคัดย่อ

พี่เลี้ยงถือเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความสำคัญในสถานรองรับเด็ก เพราะพี่เลี้ยงเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและใช้เวลากับเด็กมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นบุคคลหลักในการอบรมขัดเกลาทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่เด็กเสมือนพ่อแม่ในครอบครัว พี่เลี้ยงจึงมีอิทธิพลกับเด็กตั้งแต่การวางรากฐานสร้าง “ต้นทุนชีวิต” ให้กับเด็กเล็ก และมีอิทธิพลต่อการสร้าง “ตัวตน” ของวัยเด็กไปจนถึงวัยรุ่น รวมทั้งมีบทบาทเป็น “พ่อแม่” ผู้เฝ้าช่วยด้านอารมณ์ จิตใจ และพฤติกรรมให้กับเด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษด้วย ดังนั้น การมีพี่เลี้ยงที่มีศักยภาพก็จะสามารถสร้างเด็กที่มีคุณภาพให้กับสังคมได้ในอนาคต ด้วยเหตุนี้ การสนับสนุนเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการของสถานรองรับเด็กให้พี่เลี้ยงได้รับการเพิ่มพูนความรู้ มีทัศนคติที่ดี พัฒนาทักษะ และดำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน จึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาตัวพี่เลี้ยงเองให้มีความสุขในการทำงานด้วย

คำสำคัญ : พี่เลี้ยง, สถานรองรับเด็ก

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University

เด็กเคลื่อนย้าย มุมมองใหม่ในการทำงานคุ้มครองเด็ก
Children on the Move: New Perspective on Child Protection

ปิ่นทัย หนูนวล¹
Pinhathai Nunuan²

Abstract

Children on the Move are the new perspective on the child protection. Until now, there is still no exact definition either internationally or domestically. This article therefore presents the three issues anticipated to enhance the perception and social understanding related to the children on the move. The first issue, the definition of the children on the Move should be exactly defined with the meanings proposed by several sectors in Thailand. The second issue, the legal dimensions and limitations regarding to the protection over the children on the move should be considered. The third issue then handled with the observation on the word “Children on the Move,” as the tool adjusting the viewpoints on the child protection. For this issue, the “problems” should be “Holistically” considered so that the plans and operation on the protection over the children on the move could be established and performed with appropriate integration.

Keywords : Children on the Move, Child protection, Holistic

บทคัดย่อ

เด็กเคลื่อนย้ายเป็นมุมมองใหม่ในการทำงานคุ้มครองเด็ก ยังไม่มีคำนิยามที่ชัดเจนทั้งในระดับสากลและประเทศไทย บทความนี้จะนำเสนอ 3 ประเด็นหลักที่คาดว่าจะช่วยสร้างการรับรู้และความเข้าใจของสังคมไทยต่อประเด็นเด็กเคลื่อนย้าย รวมทั้งใช้เป็นกรอบการทำงานสำหรับองค์กร หน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ที่ทำงาน คุ้มครองเด็ก เริ่มจากคำนิยาม ความหมายของเด็กเคลื่อนย้ายที่มีการนำเสนอจากภาคส่วนต่างๆ ในประเทศไทย ตามด้วยมิติข้อจำกัดทางกฎหมายในการ คุ้มครองเด็กเคลื่อนย้าย และการตั้งข้อสังเกตกับการประดิษฐ์สร้างคำ “เด็กเคลื่อนย้าย” ในฐานะเครื่องมือที่นำมาสู่การปรับ มุมในการมองการทำงานคุ้มครองเด็กใหม่ที่ครอบคลุมเด็กทุกกลุ่ม ด้วยการปรับวิธีการมอง “ปัญหา” ให้มองในมุมของ “ภาพรวม” ที่ยังผลสู่การวางแผนและการดำเนินการเพื่อการคุ้มครองเด็กเคลื่อนย้ายอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : เด็กเคลื่อนย้าย, การคุ้มครองเด็ก, ภาพรวม

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration Thammasat University

รูปแบบ Move World Together : ความท้าทายของการพัฒนาเยาวชน “คนพันธุ์ใหม่”¹

Move World Together Model: The Challenge of New Youth Development Approach

ชานนท์ โกมลมาลย์², ปณิดา รัตนศิริโชค³, และมัญชิรัตน์ เอกศักดิ์ศิริ⁴
Chanon Komonmarn, Panita Rattanasirichoke and Mancheerarat Eksaksiri

บทคัดย่อ

การพัฒนาเยาวชนมีแนวทางหลากหลายหนึ่งในวิธีการเหล่านั้น คือ การพัฒนาทักษะความคิดให้กับเยาวชนเพื่อให้ความคิดเป็นต้นทุนที่ติดตัวเยาวชนไปตลอด การพัฒนาทักษะความคิดจึงเป็นแนวทางที่สำคัญมากในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนเพื่อให้เยาวชนมีความสามารถในการรับมือกับปัญหาสังคมและปัญหาด้านพลังงานสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนของเยาวชนเอง โครงการ Move World Together ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้จึงเน้นหลักการพัฒนาเยาวชนด้วยการพัฒนาทักษะความคิดให้เยาวชนเรียนรู้จากปัญหาในท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยวิธีการทางสังคมศาสตร์ หรือสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โครงการนี้มีภารกิจสำคัญ คือ การอบรมเยาวชนผ่านกระบวนการค่ายอบรมจำนวน 2 ค่าย คือ (1) ค่ายอบรมผู้นำเยาวชนทั่วประเทศเพื่อโลกที่ยั่งยืน หรือ ค่าย 1 (2) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาต่อยอด “นวัตกรรมของเยาวชน” หรือ ค่าย 2 และ (3) เวทีถอดบทเรียนการพัฒนาโครงการสร้างสรรค์ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม หรือค่าย 3 พร้อมกับออกแบบระบบสนับสนุนให้เยาวชนสามารถพัฒนาศักยภาพไปในระดับขั้นสูงสุดที่จะเป็นได้เพื่อสร้างคนพันธุ์ใหม่ของประเทศไทยและโลก

¹บทความนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการวิจัยและพัฒนาตามโครงการ Move World Together : เคลื่อนโลกไปด้วยกันโดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ มงคลชัยอรัญญา เป็นผู้อำนวยการโครงการฯ การศึกษาและพัฒนาตามแนวทางของโครงการฯ ดำเนินมา 3 ปีมีกระบวนการสร้างการเรียนรู้และมีบทเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างให้องค์กร/หน่วยงานด้านการพัฒนาเยาวชนได้

²ผู้จัดการโครงการ Move World Together : เคลื่อนโลกไปด้วยกัน และอาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³เจ้าหน้าที่วิชาการ โครงการ Move World together : เคลื่อนโลกไปด้วยกัน

⁴เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์และสื่อสารโครงการ โครงการ Move World Together : เคลื่อนโลกไปด้วยกัน

โอกาสและสิทธิทางการศึกษาของเด็กต่างด้าว ผ่านประสบการณ์การทำงานสังคมสงเคราะห์
ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

The Right and Educational Opportunity of Childs migrant
Through the Experience of Working in Social Work in Area of Samut Sakorn province.

ปริญญญา วันนเหล็ม¹
Parinya Wanlem

Abstract

This article is the result of years of experience in social work through practical training and work experience as an officer in the child protection, Foundation for Child Development In the project of education Social protection and Safe operation of working children and children at risk. Seafood processing area in Samut Sakorn province. The goal is to propose that the problem has been studied. And opportunities, as well as the rights of children to be educated workers. In the village of Ban Auer Arthon Tha Chin. The government and the private sector to participate in pushing the opportunity and the right to have their children educated workers. The children have the opportunity to study better. As a result of the work of many organizations in both the public and private sector such that recognizes the importance of child workers. Makes it possible to reduce the noise and child exploitation of workers. By entering into the environment and education system.

Keywords : Migrant children, Educational Opportunity, Children Right

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นผลจากประสบการณ์การทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ผ่านประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติและการทำงานในฐานะเจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองเด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ในโครงการส่งเสริมการศึกษา การคุ้มครองทางสังคม และการทำงานที่ปลอดภัย ของแรงงานเด็กและเด็กกลุ่มเสี่ยง ในกิจการแปรรูปอาหารทะเลพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยเป้าหมายเพื่อนำเสนอให้เห็นถึงปัญหาในการได้รับการศึกษา และโอกาสตลอดจนสิทธิในการได้รับการศึกษาของเด็กต่างด้าวในพื้นที่หมู่บ้านเอื้ออาทร ทำจีน จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันโอกาสและสิทธิในการได้รับการศึกษาของเด็กต่างด้าว ทำให้เด็กมีโอกาสในการศึกษาที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการทำงานของหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดังกล่าวที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของเด็กต่างด้าว ทำให้สามารถลดปัญหาเด็กกลุ่มเสี่ยงและการถูกเอารัดเอาเปรียบของเด็กต่างด้าว โดยการเข้าสู่สิ่งแวดล้อมและระบบการศึกษา

คำสำคัญ : เด็กต่างด้าว, โอกาสทางการศึกษา, สิทธิเด็ก

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษากระบวนการเสริมพลังของแม่เลี้ยงเดี่ยวสู่การเป็นจิตอาสา
A Study of Empowerment Process from Single mothers to be Volunteers

ณัชลีญา ถาวร¹

Natchaleeya Tavorn²

Abstract

The objectives for the research on "Empowerment Process from single mothers to be Volunteers" are 1.) Investigate on the life of single mother 2.) Research on empowerment process 3.) Research on becoming a volunteer. The research type is qualitative research method and focus on 2 sample groups. The first group consists of 5 service administrators. The second one consists of 6 single mother. Data collection method is by conducting a deep interview. The researcher use herself to reach and understand the subject by using technique as sharing experiences with the subject. The result of this research. The main reason of being a single mother is because of divorce and death. The main problem of being a single mother is about her revenue, social problem, taking care of baby and kids including to mental problem. Because of these problems, the single mother decided to participate in single mom network in Surin to empower their mental health through family classroom activity and giving advise. Those mothers who participate in this program gain better health and mental including to their self-confidences and able to manage their obstacles by receiving advise from other single mother specialist. These supports among single mother group result in letting them gaining more friends and might lead to becoming another single mother specialist volunteer in helping other single mom. Being able to help other single mother also raising their own morale support which is really great experiences for their life and strengthen their confident in the society.

KeyWords : Single Mother, Empowerment Process, Single Parent Family Network, Volunteer

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษากระบวนการของแม่เลี้ยงเดี่ยวสู่การเป็นจิตอาสา"

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หมวดการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษากระบวนการเสริมพลังของแม่เลี้ยงเดี่ยวสู่การเป็นจิตอาสา
A Study of Empowerment Process from Single mothers to be Volunteers¹

ณัชลิยา ถาวร²
Natchaleeya Tavorn

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการเสริมพลังของแม่เลี้ยงเดี่ยวสู่การเป็นจิตอาสา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาเส้นทางชีวิตของแม่เลี้ยงเดี่ยว 2.) ศึกษากระบวนการเสริมพลัง 3.) ศึกษาการเปลี่ยนกายสู่การเป็นจิตอาสา ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจำนวน 5 คนกลุ่มที่สอง แม่เลี้ยงเดี่ยวจำนวน 6 คน ใช้ระเบียบศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์และผู้วิจัยใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงและทำความเข้าใจผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้เทคนิคเรื่องเล่ากับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยผลการศึกษา สาเหตุของการเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวเกิดมาจากการหย่าร้าง และการสูญเสียชีวิตของคู่ครอง ปัญหาที่แม่เลี้ยงเดี่ยวต้องเผชิญคือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาในการเลี้ยงดูบุตร ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านจิตใจ ส่งผลให้แม่เลี้ยงเดี่ยวตัดสินใจเข้ารับบริการในมูลนิธิเครือข่ายครอบครัวและเครือข่ายครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวจังหวัดสุรินทร์ โดยผ่านกระบวนการเสริมพลังโดยใช้กิจกรรมห้องเรียนพ่อแม่ การให้คำปรึกษา และค่ายครอบครัว เป็นต้น ซึ่งแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ผ่านกระบวนการเสริมพลังมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเข้มแข็ง ความมั่นใจในตนเอง และสามารถที่จะจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยอาศัยการเรียนรู้จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ชีวิตของแม่เลี้ยงเดี่ยวรายอื่น การช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่มทำให้แม่เลี้ยงเดี่ยวมีเพื่อนที่คอยช่วยเหลือกันและกัน นำไปสู่การอุทิศตนเป็นจิตอาสาทำงานในเครือข่ายครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ทำให้แม่เลี้ยงเดี่ยวเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถใช้ประสบการณ์ชีวิตและความรู้ที่ได้รับช่วยเหลือแม่เลี้ยงเดี่ยวที่กำลังประสบปัญหาได้

คำสำคัญ : แม่เลี้ยงเดี่ยว, กระบวนการเสริมพลัง, เครือข่ายครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว, จิตอาสา.

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษากระบวนการของแม่เลี้ยงเดี่ยวสู่การเป็นจิตอาสา”

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หมวดการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การบริหารสังคมและนโยบายสวัสดิการแรงงาน

Social Administration
and Labour Welfare and Policies

การบริหารสังคมเพื่อความเป็นธรรมทางสังคมด้านการศึกษา

Social Administration for Social Justice in Education

ดร.สุขมา อรุณจิต¹
Dr.Sukhuma Aroonjit²

Abstract

Social administration is a process of social problem management by social work profession. Education today has been considered as an unfair matter. Following this problem, there is a question on how we can support social justice in education. This article is aimed to show basic concept in supporting social justice in education. The study is composed in 3 main principles. First principle is planning policy and standard with the process of fact-finding, issuing problems as policies, creating new organizations in order to change social structure, and supporting civil organization. However, the mentioned factors are based on concepts of participation, empowerment, and integrated knowledge. Second principle is social administration, based on partnership principle, participation of civil organization, plural social welfare and education reform. Third principle is social welfare in education.

Keywords : Social Administration, Social Justice, Education

บทคัดย่อ

การบริหารสังคม เป็นกระบวนการบริหารจัดการกับปัญหาสังคม โดยวิชาชีพสังคมสงเคราะห์เป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการกับสภาพสังคมที่ไม่เป็นธรรมอันส่งผลกระทบต่อประชาชนในสังคม สถานการณ์ด้านการศึกษาปัจจุบันสะท้อนถึงปัญหาความไม่เป็นธรรม อาทิ นักเรียนฐานะดีมีโอกาสได้เรียนโรงเรียนดีกว่านักเรียนฐานะยากจน เด็กที่ต้องออกจากระบบการศึกษากลางคันเนื่องจากฐานะยากจน ฯลฯ นำมาสู่ข้อคำถามว่าจะทำอย่างไรที่จะจัดการบริหารสังคมไปสู่ความยุติธรรม ผู้เขียนจึงประสงค์ที่จะนำเสนอแนวทางการบริหารสังคม เพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมทางสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงหลักคิดพื้นฐานการบริหารสังคมรวมทั้งแนวทางการบริหารสังคมเพื่อความเป็นธรรมทางสังคมด้านการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การวางแผนนโยบายและมาตรการ โดยมีกระบวนการ คือ การค้นคว้าหาข้อเท็จจริง การทำประเด็นปัญหาให้เป็นนโยบาย การผลักดันการจัดตั้งองค์กรเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ส่งเสริมองค์กรภาคประชาชนหรือองค์กรประชาสังคม รวมทั้งคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม (Participation) การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) และการบูรณาการ (Integrate) องค์ความรู้ 2) การบริหารจัดการสวัสดิการสังคม อาทิ หลักการสร้างความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วน การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การสร้างสวัสดิการเชิงบวก การปฏิรูปการศึกษา และ 3) การสังคมสงเคราะห์ด้านการศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

คำสำคัญ : การบริหารสังคม, ความเป็นธรรมทางสังคม, การศึกษา

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ทุนทางสังคมของผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้น : กรณีชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย¹

Social Capital of Parents of ADHD: The parents' Club of the ADHD of Thailand

จิตติ วิสัยพรหม²

Jitti Wisaiprom

Abstract

The creation of social capital of the parents' club of the ADHD of Thailand has the objectives of the study was 1. To study the history and development of the parents' club of the ADHD of Thailand and 2. To study the creating of social capital of the parents' club of the ADHD of Thailand to support and help parents of ADHD. This thesis applied Qualitative methodology with In-depth interviews and focus group. It was found that the parents' club of the ADHD of Thailand was created in 1999 with the purpose to educate and helping and supporting families who have the ADHD members. This club has services of consulting, exchanging experiences in taking care of the ADHD and providing the knowledge for interested ones. In this article, the writer intends to present the background and development of the club, the services missions of the club and the current limitations of the club for realizing the importance of social capital in helping and supporting everyone who suffer from ADHD.

Keyword : Social capital, The Parents 'Club of the ADHD of Thailand, and Parents of person with ADHD

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสร้างทุนทางสังคมของชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1. ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย และ 2. เพื่อศึกษาการสร้างทุนทางสังคมของชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทยในการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นใช้ชีวิตการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทยก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนช่วยเหลือผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นที่ประสบปัญหาการดูแลบุคคลสมาธิสั้น ชมรมฯ เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่เป็นทุนทางสังคมของผู้ปกครองและบุตรหลานที่เป็นโรคสมาธิสั้นโดยมีบริการได้แก่ การให้คำปรึกษา กลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดูแลบุตร และการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคคลที่สนใจ ในบทความนี้ผู้ศึกษาต้องการที่จะเสนอประเด็นความเป็นมาและพัฒนาการของชมรมฯ การสนับสนุนช่วยเหลือของชมรมฯ ที่สมาชิกได้รับ และข้อจำกัดของชมรมฯ ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการมีทุนทางสังคมในการสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ปกครองและบุคคลสมาธิสั้นให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

คำสำคัญ : ทุนทางสังคม, ชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย, ผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้น

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างทุนทางสังคมของชมรมผู้ปกครองบุคคลสมาธิสั้นแห่งประเทศไทย”

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หมวดการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทัศนะของแรงงานอุตสาหกรรมการผลิตต่อความมั่นคงในการทำงานภายใต้ประชาคมอาเซียน

The Viewpoint of the Industrial Labors toward Working Stability under the ASEAN Community

พัทธ์ธิดา วัตตธรรม¹

Patthida Wattatham²

Abstract

The ASEAN Community is a social issue that is widely discussed, any sectors are alarmed that a situation will arise in the future. Especially, the labor situation is forecast to the working stability under the ASEAN Community. The purpose of research were to study the level of awareness about ASEAN of manufacturing labors, the viewpoint of manufacturing labors about job security, and the preparation to working under the ASEAN Community. This research was a quantitative research by the electronic manufacturing labors in Pathumthani province, a sample of 100 labors. The results showed that a sample labors were still lack an understanding of the ASEAN Community, the situation about labors of various countries in ASEAN, including the viewpoint of the manufacturing workforce reflects that most labors have the errors of fact about an understanding of the movement of labors. So, all sectors should encourage workers with knowledge and understanding of ASEAN, more than at present. The workers must be developed all the time, knowledge, Specializations, the use of foreign languages, and knowledge Understanding of social conditions culture of ASEAN member countries to be able to work together with dignity, efficiency and stability of the work under the ASEAN Community.

Keywords : ASEAN Community, Job security, Preparation

บทคัดย่อ

ประชาคมอาเซียนเป็นประเด็นทางสังคมที่มีการกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นภาคส่วนใดต่างก็ตื่นตระหนกต่อสถานการณ์ดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะสถานการณ์ด้านแรงงานที่มีการคาดการณ์ถึงความมั่นคงในการทำงานเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของแรงงานอุตสาหกรรมการผลิต ทัศนะของแรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเกี่ยวกับความมั่นคงในการทำงาน และการเตรียมความพร้อมในการทำงานภายใต้ประชาคมอาเซียน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยเลือกแรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าในเขตจังหวัดปทุมธานีเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า แรงงานกลุ่มตัวอย่างยังขาดข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน สถานการณ์ด้านแรงงานของประเทศต่างๆ ในอาเซียน รวมทั้งทัศนะของแรงงานอุตสาหกรรมการผลิตสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มแรงงานส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของแรงงานที่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ดังนั้น ทุกภาคส่วนจึงควรส่งเสริมให้แรงงานมีความรู้ความเข้าใจในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน รวมทั้งแรงงานจะต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ทั้งด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การใช้ภาษาต่างประเทศ ตลอดจนความรู้ ความเข้าใจในสภาพสังคม วัฒนธรรมของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีศักดิ์ศรี มีประสิทธิภาพและมีความมั่นคงในการทำงานภายใต้ประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ : ประชาคมอาเซียน, ความมั่นคงในการทำงาน, การเตรียมความพร้อม

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพอิสระของเจนเนอเรชั่นวาย
Occupational Security of Freelance in Generation Y

พิชญา สวัสดิ์¹
Pitchaya Sawaddee²

Abstract

The research of freelance employment security in generation Y. This happens from the question of working style in Thai society. It has changed from people worked with system in the past but nowadays working style has changed by the economic growth and generational work style differences. The purpose of this study consist of 3 main issues (1) motivation to choose the professional independent (2)security situation in self-employment. (3) to solve the problem and the way to build security professionals free

The purpose of this thesis that we would like to study is the motivation to choose freelance from 10 people and 10 occupations. We interview them and collect the information. There are 6 topics information that we would like to study health, education, work and income, family, supporting community rights and fairness.

After that, the result shows us about the reason to choose their occupations and the reasons are motivation from their family, educational institution, friends and etc.

Keywords : Security, Motivation, Generation (Gen Y)

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหามบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ความมั่นคงในการประกอบอาชีพอิสระของเจนเนอเรชันวาย

Occupational Security of Freelance in Generation Y

พิชญา สวัสดิ์¹
Pitchaya Sawaddee²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องความมั่นคงในการประกอบอาชีพอิสระของเจนเนอเรชันวายเกิดขึ้นจากการตั้งคำถามต่อสถานการณ์รูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไปของสังคมไทยในปัจจุบัน ที่จากอดีตจะเป็นการทำงานในระบบ แต่ปัจจุบันด้วยความเติบโตทางเศรษฐกิจ การเข้ามาของกระแสโลกาภิวัตน์ รูปแบบการทำงานของคนในแต่ละ Generation ทำให้ลักษณะการจ้างงาน รูปแบบการทำงานจึงเปลี่ยนแปลงไป วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลักคือ (1) แรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ (2) สถานการณ์ความมั่นคงในการประกอบอาชีพอิสระ (3) การแก้ไขปัญหาและแนวทางการสร้างความมั่นคงของผู้ประกอบอาชีพอิสระ กรณีศึกษานี้จึงเป็นกลุ่มกรณีศึกษาที่เน้นกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงอายุ Generation ปีเกิด 2523-2543 จากผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ 10 คน 10 อาชีพ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของข้อมูลศึกษา

วิธีการศึกษานี้ ทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ประเด็นสำคัญของการศึกษานี้ คือ แรงจูงใจของการเลือกประกอบอาชีพและประเด็นด้านกรอบความมั่นคงทั้ง 6 ประการ อันประกอบด้วย (1) ด้านสุขภาพ (2) ด้านการศึกษา (3) ด้านการมีงานทำและรายได้ (4) ด้านครอบครัว (5) ด้านชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม (6) ด้านสิทธิและความเป็นธรรม

สำหรับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของกลุ่มศึกษานี้ ส่วนใหญ่ทุกคนเริ่มต้นอาชีพมาจากความชอบส่วนตัว ภายในตนเอง และจากสิ่งเร้าภายนอกที่อยู่รอบตัวทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันศึกษา และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ในด้านสถานการณ์ความมั่นคง มีสถานการณ์คุณภาพชีวิตที่ดีในทุกๆด้านของกรอบความมั่นคงทั้ง 6 ประการ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความมั่นคงที่เกิดขึ้น มาจากลักษณะการทำงานที่เป็นแบบยืดหยุ่นทำให้สามารถออกแบบรูปแบบการทำงาน ลักษณะการดำเนินชีวิตให้เกิดความสมดุลของแต่ละคนได้ ด้านแนวทางการสร้างความมั่นคงทำให้เห็นว่าผู้ประกอบอาชีพสามารถสร้างระบบความมั่นคงในชีวิตให้แก่ตนเองได้ เช่น การทำประกันชีวิตให้ตนเอง การสร้างระบบความปลอดภัยในการทำงานผ่านการทำสัญญาก่อนการจ้างงาน การให้ความสำคัญกับการศึกษา การหมั่นแสวงหาความรู้ที่สอดคล้องกับอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะให้แก่ตนเองตลอดเวลา และมีวินัย มีระบบสื่อสารที่ดี เพราะงานประเภทนี้แม้จะไม่ได้อยู่ในระบบสำนักงาน แต่อาชีพอิสระกลับต้องดูแลภารกิจจัดการเองในทุกตำแหน่งด้วยตนเองเช่นกัน

คำสำคัญ: ความมั่นคงในชีวิต, แรงจูงใจ, เจนเนอเรชันวาย

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ความต้องการของผู้ประกอบอาชีพมอเตอร์ไซค์รับจ้างในเขตจตุจักร
ต่อการเป็นผู้ประกันตนของประกันสังคมมาตรา 40

Demanding of Motorcycle Taxi Driver in Chatuchak on Applying to be Insured Person of
Social Insurance under Section 40

รัมภา นวลปาน¹
Rumpa Nuanpan²

Abstract

The study on the needs of the motorcycle taxi driver in the Chatuchak District to be insured for Social Security Section 40 was to study the knowledge, the need and the attention of a group of motorcycle taxi driver to be insured under Section 40 and to study the reasons for not being insured under Section 40. The instrument used as the statistic research tools were a questionnaire and SPSS program. A sample of 60 persons was selected from a group of motorcycle taxi driver in Chatuchak District. The study found that the sample group had the general knowledge about Social Security in high level, the knowledge of conditions and benefits were moderate. The sample group interested in the benefits of sickness, disability, death and old age the pension of contribution 100 Baht per month for old age and in need of benefits in the case of death at high level. The most common cause of non-insured because the benefits did not fulfill their true needs. Besides, it was found that the sample group did not realize that they can qualify to be insured for the Section 40. Therefore, the study recommended that the relevant agency should study the needs of the benefits of the motorcycle taxi driver and expanded to the nearby professionals, to publicize the Section 40 of the Social Security knowledge among Informal Workers and to create a persuasive benefit and the perception of the importance of having a long-term life insurance coverage.

Keywords : Informal Worker, The demand on compensation of Motorcycle taxi driver, An applying to be insured person of Social Insurance under Section 40

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

ความต้องการของผู้ประกอบอาชีพมอเตอร์ไซค์รับจ้างในเขตจตุจักร

ต่อการเป็นผู้ประกันตนของประกันสังคมมาตรา 40

Demanding of Motorcycle Taxi Driver in Chatuchak on Applying to be Insured Person of Social Insurance under Section 40

รัมภา นวลปาน¹

Rumpa Nuanpan²

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่องความต้องการของอาชีพมอเตอร์ไซค์รับจ้างในเขตจตุจักรต่อการเป็นผู้ประกันตนของประกันสังคมมาตรา 40 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความต้องการ ความสนใจ ของกลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้างต่อการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 และเพื่อศึกษาสาเหตุในการไม่เข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม โดยใช้เครื่องมือวิจัยทางสถิติ ด้วยโปรแกรม SPSS กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างเขตจตุจักร จำนวน 60 คน การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับประกันสังคมอยู่ในระดับสูง ความรู้ในเรื่องเงื่อนไขและการได้รับประโยชน์ทดแทนอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างสนใจสิทธิประโยชน์กรณีเจ็บป่วย ทุพพลภาพ เสียชีวิต และเงินบำนาญชราภาพจ่ายเงินสมทบเดือนละ 100 บาท และมีความต้องการสิทธิประโยชน์กรณีเสียชีวิตมากที่สุด และสาเหตุที่ไม่เป็นผู้ประกันตนเป็นเพราะสิทธิประโยชน์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงได้ และนอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ทราบว่าตนเองสามารถเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ได้ ดังนั้นข้อเสนอแนะในครั้งนี้นักวิจัยที่เกี่ยวข้องควรศึกษาความต้องการสิทธิประโยชน์ของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง และขยายไปถึงผู้มีอาชีพใกล้เคียง เผยแพร่ความรู้ประกันสังคมมาตรา 40 ให้แรงงานนอกระบบได้รับรู้มากขึ้น และต้องสร้างสิทธิประโยชน์ที่มีความจูงใจ และเห็นความสำคัญของการมีหลักประกันคุ้มครองชีวิตในระยะยาว

คำสำคัญ : แรงงานนอกระบบ, ความต้องการด้านสิทธิประโยชน์ของกลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง, การประกันตนแบบสมัครใจตามมาตรา 40

¹ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับปฏิบัติการ
โรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์

The Perception of Organizational Culture and Effectiveness in Operation of Personnel at
Practitioner Level at Siriraj Piyamaharajkarun Hospital

สันทิตา จันทร์สว่าง¹

Santita Chansawang²

Abstract

Under the fast-changing social at present, various organizations must be adaptable and ready to be developed, for the survival of organizations themselves. Organizational culture is one factor that helps an organization to be competitive with others. An organization should therefore attach due importance to its culture as core values to be upheld. Personnel in particular must be aware of organizational culture, as their guidelines to enhance effectiveness in operation, and to lead the organization towards success. This research study aims at finding “The Perception of Organizational Culture and Effectiveness in Operation of Personnel at Practitioner Level at Siriraj Piyamaharajkarun Hospital”. The study is made through simple sampling method. 60 participants are picked from the Director’s Office and the Administrative Department. Data are then analyzed as percentage, average value and Pearson 's Correlation Coefficient analysis.

Results of the study on level of perception of organizational culture and effectiveness in operation show that the samples have high level of organizational culture perception and effectiveness in operation. When considering the relation between organizational culture perception and effectiveness in operation, it is found that the samples’ organizational culture perception level has positive relation, or in the same direction with effectiveness in operation with statistical significance at .01

Keywords : Organizational culture, Effectiveness in operation, and Personnel at Practitioner Level.

บทคัดย่อ

ภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทำให้องค์การต่างต้องปรับตัวและพัฒนา เพื่อให้้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้ วัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้องค์การพัฒนาศักยภาพได้ ดังนั้น้องค์การควรให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์การ โดยเฉพาะบุคลากรจำเป็นต้องรับรู้วัฒนธรรมองค์การ เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และนำพา ้องค์การไปสู่ความสำเร็จ การศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้วัฒนธรรมองค์การ และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับ ปฏิบัติการ โรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์” โดยดำเนินการศึกษาวิจัยแบบสำรวจ ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 60 คน จากสำนักงานผู้อำนวยการ และฝ่ายการบริหาร และประมวลผลหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาระดับการรับรู้วัฒนธรรมองค์การและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ วัฒนธรรมองค์การและประสิทธิผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วัฒนธรรม ้องค์การกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน พบว่า การรับรู้วัฒนธรรมองค์การของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ทางบวก หรือมี ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ : วัฒนธรรมองค์การ, ประสิทธิผลการปฏิบัติงาน, และบุคลากรระดับปฏิบัติการ

¹ โครงการพิเศษหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Master of Labour and Welfare Development Program, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

เรื่องเล่าการปรับตัวในการทำงานของคนพิการที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์
เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด¹

Narrative Research on The Work Adjustment of people with disabilities in charge
of Home for Children with Disabilities at Pakkred

ธนิดา รัตนสุวรรณ²
Thanida Rattanasuwan

Abstract

Narrative Research on the Work Adjustment of people with disabilities in charge of Home for Children with Disabilities at Pakkred has its' objectives which are : 1. To study the process of promoting self-employed of Home for Children with Disabilities at Pakkred. 2. To study adaptation to work through the perspective of the disabled who are in charge of the orphanage. The Qualitative Research using study is the narrative and in-depth interview with information to those involved in the research staff housing 4 people and disabled people 5 people study are as follows. The process of self-employed people with disabilities in their homes can be divided into three phases: the preparation of the disabled. Promoting disabled before running and promotion of disabled while working. And adaptation to work through the eyes of people. From parenting education and experience to learn from the orphanage. Among the factors that result in an adjustment to the work of people with disabilities in regard to adapt to different tasks. To adapt the work environment and the rules and regulations of the agency. And adaptation to their colleagues and bosses, so the adaptation of the work of people with disabilities who are in the care of children with disabilities and disability Pak includes promoting disabled in occupations themselves of the orphanage. The And adjusting themselves through their own views.

Keywords : The Work Adjustment, People with disabilities and Home for Children with Disabilities at Pakkred

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “เรื่องเล่าการปรับตัวในการทำงานของคนพิการที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด”
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หมวดการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เรื่องเล่าการปรับตัวในการทำงานของคนพิการที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์
เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด¹

Narrative Research on The Work Adjustment of people with disabilities in charge
of Home for Children with Disabilities at Pakkred

ธนิดา รัตนสุวรรณ²
Thanida Rattanasuwan

บทคัดย่อ

เรื่องเล่าการปรับตัวในการทำงานของคนพิการที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด” มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการด้านการส่งเสริมคนพิการในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองของสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด 2. เพื่อศึกษาการปรับตัวในการทำงานผ่านมุมมองคนพิการที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ใช้วิธีศึกษา คือ การใช้เรื่องเล่าและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่สถานสงเคราะห์ จำนวน 4 คน และคนพิการ จำนวน 5 คน ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการส่งเสริมคนพิการในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองของสถานสงเคราะห์ฯ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อมคนพิการ การส่งเสริมคนพิการก่อนทำงาน และการส่งเสริมคนพิการระหว่างทำงาน สำหรับการปรับตัวในการทำงานของคนพิการ เริ่มตั้งแต่การเลี้ยงดู การศึกษา และประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานสงเคราะห์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการปรับตัวในการทำงานของคนพิการ ด้านการปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมในการทำงาน/กฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ดังนั้น การปรับตัวในการทำงานของคนพิการที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด ประกอบด้วย การส่งเสริมคนพิการในการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองของสถานสงเคราะห์ฯ และการปรับตัวของคนพิการ

คำสำคัญ : การปรับตัวในการทำงาน, คนพิการ, และสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “เรื่องเล่าการปรับตัวในการทำงานของคนพิการที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด”
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หมวดการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พิมพ์ที่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2558
โทรศัพท์ 0-2564-3105 ถึง 11 โทรสาร 0-2564-3119
<http://www.tu.ac.th/org/tuprint>